

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMAS

1996 m. rugsėjo 12 d. Nr. I-1513
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas reglamentuoja santykius, atsirandančius vežant jūrų laivais krovinius, keleivius ir bagažą, taip pat laivo valdytojo ribotosios atsakomybės ribas, darbo laive ypatumus ir socialines garantijas jūrininkams tiek, kiek šių santykių nereglamentuoja Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys.

2. Šis įstatymas bei jo pagrindu priimti kiti teisės aktai netaikomi Lietuvos Respublikos karo ir pakrančių apsaugos laivams.

3. Šio įstatymo nuostatos suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

1. **Bendroji avarija** - nuostoliai, kai sąmoningai ir pagrįstai padaromos išlaidos arba aukojimai, kad būtų išgelbėtas nuo bendro pavojaus laivas, frachtas ir laivu vežami kroviniai.

2. **Buksyravimo jūra sutartis** - susitarimas, kuriuo laivo valdytojas įsipareigoja už atlyginimą buksyruoti kitą laivą ar kitokį plaukiantį objektą.

3. **Laivo nuomos be įgulos sutartis (*bareboat charter*)** – terminuotas susitarimas, pagal kurį laivo nuomininkas turi teisę valdyti laivą, įskaitant nuomininko teisę paskirti laivo kapitoną ir laivo įgulą nuomos laikotarpiui.

4. **Demeredžas** - netesybos, kurias laivo valdytojui sumoka frachtuotojas arba krovinių gavėjas už laivo prastovą uoste, atsiradusią dėl frachtuotojo arba krovinių gavėjo kaltės.

5. **Dispačas** - premija, kurią laivo valdytojas sumoka frachtuotojui arba krovinių gavėjui už pirmalaikį laivo pakrovimą arba iškrovimą.

6. **Dispaša** - dokumentas, į kurį įrašomas bendrosios laivo avarijos nuostolių dydis ir jų padalijimas laivo valdytojui, krovinių ir frachto savininkams.

7. **Dispašeris** - ekspertas, surašantis dispašą.

8. **Frachtas** - užmokestis laivo valdytojui už krovinių vežimą.

9. **Jūrų laivas** – laivas, suprojektuotas ir pastatytas laivybai jūroje bei turintis tai patvirtinančius dokumentus.

10. **Jūrininkas** - laivo įgulos narys, pasamdytas darbui laive.

11. **Jūrų kruizo sutartis** - susitarimas, kuriuo kruizo organizatorius įsipareigoja surengti kolektyvinę kelionę jūra pagal atitinkamą programą ir suteikti jos dalyviams su tuo susijusias paslaugas, o kolektyvinės kelionės jūra dalyviai įsipareigoja sumokėti kruizo organizatoriui nustatytą užmokestį.

12. **Keleivių vežimo jūra sutartis** – susitarimas, pagal kurį vežėjas įsipareigoja jūrų laivu nuvežti keleivį iš vieno uosto į kitą, o jeigu keleivis perdavė bagažą, – nugabenti bagažą

į paskirties uostą ir išduoti turinčiam teisę jį gauti asmeniui; keleivis įsipareigoja sumokėti už vežimą nustatytą užmokestį, o jeigu perduotas bagažas, – ir už bagažo vežimą.

13. (Neteko galios nuo 2003 m. liepos 23 d.)

14. (Neteko galios nuo 2003 m. liepos 23 d.)

15. **Krovinių vežimo jūra sutartis** – susitarimas, pagal kurį vežėjas įsipareigoja siuntėjo jam perduotą krovinį nugabenti jūra į paskirties uostą ir išduoti turinčiam teisę gauti krovinį asmeniui (gavėjui), o siuntėjas (gavėjas) įsipareigoja už krovinio vežimą sumokėti nustatytą frachtą.

16. (Neteko galios nuo 2003 m. liepos 23 d.)

17. **Laivas** – bet kurio tipo savaeigis ar nesavaeigis plaukiojantis statinys, kuris yra arba gali būti naudojamas laivybai.

18. **Laivo įgula** - laivo kapitonas ir kiti jūrininkai, vykdantys laive užduotis, susijusias su laivo eksploatavimu arba aptarnavimu, ir kurių pavardės yra įrašytos laivo įgulos sąraše (rolėje).

19. **Laivo hipoteka** – esamo ar būsimos skolinio įsipareigojimo vykdymą užtikrinantis laivo įkeitimas, kai įkeistas laivas neperduodamas kreditoriui.

20. **Laivo išperkamosios nuomos sutartis** - susitarimas, kuriuo laivo savininkas įsipareigoja tam tikram laikui už užmokestį duoti laivą be įgulos išperkamosios nuomos gavėjui ir perduoti laivą jo nuosavybėn pasibaigus nuomos terminui, o išperkamosios nuomos gavėjas įsipareigoja priimti laivą ir sumokėti už jį sutartą pinigų sumą, įskaitant ir tą, kurią jis sumokėjo už naudojimąsi laivu.

21. **Laivo frachtavimo sutartis (čarteris)** – susitarimas, pagal kurį laivo valdytojas (frachtininkas) įsipareigoja kitai šaliai (frachtuotojui) už mokestį leisti naudotis laivu ar jo dalimi kroviniams, keleiviams ar bagažui vežti.

22. **Laivo kapitonas** – jūrininkas, turintis atitinkamą jūrinio laipsnio diplomą ir vadovaujantis laivo įgulai bei valdantis laivą.

23. **Laivo reisas** – laivo kelionė iš vieno uosto į kitą, nesvarbu, ar laivas veža krovinį arba keleivius, ar plaukia be jų. Į laivo reisą taip pat įskaitomas laikas, kurio reikia uoste kroviniui į laivą pakrauti ar iš jo iškrauti arba keleivius įlaipinti ar išlaipinti. Laivo reisu taip pat laikoma žvejybos laivo kelionė nuo išplaukimo iš uosto iki pirminio žuvų pardavimo sugrįžus į uostą, kai šį pardavimą vykdo laivo įgula.

24. **Laivo valdytojas** - asmuo, eksploatuojantis laivą, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra laivo savininkas, ar juo naudojasi kitu teisėtu pagrindu.

25. **Laivo savininkas** - asmuo, kuriam laivas priklauso nuosavybės teise.

26. **Laivų agentavimo sutartis** – susitarimas, kuriuo viena šalis (laivo agentas) įsipareigoja teikti laivų agentavimo paslaugas, o kita šalis (laivo savininkas, frachtuotojas ar kitas teisėtas laivo valdytojas) – atlyginti už šių paslaugų teikimą.

27. **Vežėjas** – laivo savininkas arba frachtuotojas, sudarantis vežimo jūra sutartį.

28. **Jūrininko reisas** – nepertraukiamas laiko tarpas, kai jūrininkas užima jam skirtas pareigas ar atlieka pavestą darbą laive, įskaitant kelionės į laivą ir iš laivo į nuolatinę gyvenamąją vietą laiką.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1255](#), 99.06.22, *Žin.*, 1999, Nr.60-1951 (99.07.09)

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), *įsigalioja nuo 2000.10.01*

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

3 straipsnis. Vežimas ir buksyravimas kabotažu

1. Vežti ir buksyruoti jūra tarp Lietuvos Respublikos uostų (jūrų kabotažas) gali laivai, plaukiojantys su Lietuvos valstybės vėliava.

*2. Teisę teikti jūrų kabotažo paslaugas tarp Lietuvos Respublikos uostų taip pat turi ir laivai, plaukiojantys su bet kurios Europos Sąjungos valstybės vėliava, jeigu šie laivai atitinka toje valstybėje jūrų kabotažo paslaugoms keliamus reikalavimus.

***Pastaba.** 3 straipsnio 2 dalis įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

4 straipsnis. Prekybinės laivybos valstybinis valdymas

1. Prekybinės laivybos valstybinį valdymą pagal savo kompetenciją Lietuvos Respublikoje atlieka Susisiekimo ministerija.

2. Susisiekimo ministerija, vadovaudamasi šiuo įstatymu, kitais teisės aktais ir Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, leidžia privalomus teisės aktus prekybinės laivybos klausimais ir per pavaldžias institucijas kontroliuoja šių aktų vykdymą.

3. Laivų agentavimo paslaugas gali teikti tik susisiekimo ministro nustatyta tvarka atestuotos įmonės.

4. Vežti keleivius ir krovinius jūra tarptautiniais maršrutais turi teisę įmonės, turinčios Vyriausybės įgaliotos institucijos išduotą licenciją verstis keleivių ir krovinių vežimu jūra tarptautiniais maršrutais. Licencijavimo taisyklės tvirtina Vyriausybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

5 straipsnis. Teisės aktai, taikomi prekybinėje laivyboje

1. Lietuvos Respublikos ir kiti teisės aktai Lietuvos Respublikoje įregistruotiems laivams už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų taikomi tiek, kiek jie neprieštarauja teisės aktams valstybės, kurios teritorijoje yra minėti laivai, arba šis įstatymas nenumato kitaip.

2. Užsienio valstybių teisės aktai taikomi šių valstybių laivams, esantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje, jeigu šie aktai neprieštarauja Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimams.

3. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nustato kitokias taisykles nei prekybinės laivybos santykius reguliuojantys Lietuvos Respublikos teisės aktai, taikomos tarptautinių sutarčių ir konvencijų nuostatos.

4. Nuosavybės teisė į laivą, plaukiojantį už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų, nustatoma pagal valstybės, su kurios vėliava laivas plaukioja, įstatymus. Nuosavybės teisė į statomą laivą nustatoma pagal valstybės, kurioje laivas statomas, įstatymus, jeigu laivo statybos sutartyje nenumatyta kitaip.

5. Laivo įgulos teisinę padėtį nustato valstybės, su kurios vėliava laivas plaukioja, teisės aktai. Laivo įgulos narių ir laivo valdytojo santykius nustato valstybės, su kurios vėliava laivas plaukioja, teisės aktai, jeigu sutartyje, reguliuojančioje šiuos santykius, nenustatyta kitaip.

6. Teisė į turtą (laivą, jo nuolaužas, įrengimus, krovinį ir pan.), paskendusį vidaus vandenyse arba teritorinėje jūroje, taip pat dėl tokio turto atsirandančius santykius reguliuoja valstybės, kurios teritorijoje tas turtas yra, įstatymai. Atviroje jūroje paskendusiam laivui, jame esančiam turtui taikomi valstybės, su kurios vėliava laivas plaukiojo, įstatymai.

7. Santykius dėl krovinių vežimo jūra reguliuoja įstatymai, numatyti krovinių vežimo jūra sutarties šalių susitarime. Jeigu krovinių vežimo jūra sutarties šalys nesusitarė kitaip, santykius dėl krovinių vežimo jūra reguliuoja vežėjo šalies įstatymai.

8. Santykius dėl keleivių ir bagažo vežimo jūra reguliuoja vežėjo valstybės taisyklės, jeigu keleivių vežimo jūra sutarties šalys nesusitarė kitaip.

9. Santykius dėl laivo frachtavimo reguliuoja laivo savininko šalies įstatymai, o santykius dėl laivo išperkamosios nuomos sutarties reguliuoja išperkamosios nuomos davėjo šalies įstatymai, jeigu sutarties šalys nesusitarė kitaip.

10. Santykius dėl buksyravimo jūra sutarties reguliuoja sutarties sudarymo vietos įstatymai, jeigu sutarties šalys nesusitarė kitaip.

11. Santykius dėl bendrosios avarijos reguliuoja šalies, kurios uoste laivas po įvykio, sukėlusio bendrąją avariją, baigė reisą, įstatymai. Jeigu dėl bendrosios avarijos nuostolius patyrę asmenys yra iš vienos valstybės, taikomi tos valstybės įstatymai. Jeigu bendroji avarija turi būti dalijama Lietuvos Respublikoje, tai daroma pagal šį įstatymą.

12. Santykiai dėl laivų susidūrimo teritorinėje jūroje reguliuojami pagal šalies, kurios teritorinėje jūroje įvyko susidūrimas, įstatymus. Jeigu laivai susidūrė atviroje jūroje ir ginčas dėl susidūrimo nagrinėjamas Lietuvos Respublikoje, taikomos šio įstatymo taisyklės. Jeigu susidūrę laivai plaukiojo su Lietuvos valstybės vėliava, taikomas šis įstatymas, nesvarbu, kur įvyko laivų susidūrimas.

13. Laivui padarius nuostolių, kuriems atlyginti netaikomos šio straipsnio 12 dalies taisyklės, nuostoliai atlyginami pagal įstatymus valstybės, kurios teritorijoje įvyko įvykis, dėl kurio reikalaujama atlyginti nuostolius, o jeigu nuostoliai buvo padaryti atviroje jūroje, jie atlyginami pagal valstybės, su kurios vėliava plaukioja nuostolį padaręs laivas, įstatymus.

14. Santykiams, susijusiems su atlyginimu už išgelbėjimą teritorinėje jūroje, taikomi valstybės, kurios teritorijoje buvo suteiktos gelbėjimo paslaugos, įstatymai. Jeigu tai įvyko atviroje jūroje ir ginčas nagrinėjamas Lietuvos Respublikoje, taikomos šio įstatymo taisyklės, jeigu šalys nebuvo susitarusios kitaip. Skirstant atlyginimą už išgelbėjimą jūroje gelbėjime dalyvavusio laivo valdytojui ir laivo įgulai, taip pat laivo įgulos nariams taikomi valstybės, su kurios vėliava laivas plaukioja, įstatymai.

15. Šio įstatymo numatytose sutartyse gali būti numatomos sąlygos dėl užsienio prekybinės laivybos įstatymų ir papročių taikymo, jeigu tuo nepanaikinama ar nesumažinama atsakomybė, šio įstatymo numatyta vežėjui už žalą, padarytą keleivių sveikatai ar gyvybei, arba už krovinių ar bagažo praradimą, trūkumą ar sužalojimą.

16. Su prekybine laivyba susijęs turtinis ginčas, kuriame dalyvauja užsienio valstybės fizinis ar juridinis asmuo, ginčo dalyvių susitarimu gali būti perduodamas nagrinėti užsienio valstybės teismui arba arbitražui.

17. Civiliniams, administraciniais, darbo laive ir kitiems teisiniams santykiams, kylantiems iš prekybinės laivybos ir nereguliuojamiems šio įstatymo, atitinkamai taikomos Lietuvos Respublikos civilinių, administracinių, darbo ir kitų įstatymų normos.

ANTRASIS SKIRSNIS LAIVAS

6 straipsnis. Bendrieji reikalavimai

1. Kiekvienas jūrų laivas, naudojamas laivybai, turi būti įregistruotas Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre. Jūrų laivai prilyginami nekilnojamiesiems daiktams.

2. Laivas privalo turėti savo pavadinimą, kurį suteikia laivo savininkas susisiekimo ministro nustatyta tvarka.

3. Laivai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu vykdančys Lietuvos valstybės įsipareigojimus, negali būti areštuoti, įkeisti arba kam nors perduoti. Su šiais laivais susiję reikalavimai pateikiami Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. VIII-1899, 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. VIII-1963, 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

Nr. IX-595, 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

7 straipsnis. Laivo vėliava

1. Teisė plaukioti su Lietuvos valstybės vėliava suteikiama laivams, įregistruotiems Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre.

2. Laivas, įsigytas užsienyje, turi teisę plaukioti su Lietuvos valstybės vėliava nuo to laiko, kai Lietuvos Respublikos konsulinis pareigūnas išduoda laikinąjį leidimą, kuris patvirtina šią teisę. Laikinasis leidimas galioja iki laivo įregistravimo Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre, bet ne ilgiau kaip tris mėnesius.

3. Laivas, įregistruotas Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre ir plaukiojantis su Lietuvos valstybės vėliava, negali jos keisti kitos valstybės vėliava laivo reiso ar buvimo uoste metu, išskyrus laivo nuomos be įgulos sutarties (*bareboat charter*) atveju.

4. Už Lietuvos ar užsienio valstybės vėliavos iškėlimą laive, neturint tam teisės, taikoma atsakomybė pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

5. Kartu su Lietuvos valstybės vėliava laive Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka gali būti iškeltos ir kitos vėliavos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

8 straipsnis. Laivo registravimas

1. Laivas registruojamas Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre, jeigu jis yra suprojektuotas bei pastatytas laivybai jūroje ir turi tai patvirtinančius dokumentus, o laivo savininkas yra Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje įregistruotas juridinis asmuo.

2. Laivas, kuris yra įregistruotas užsienio valstybėje, gali būti laikinai įregistruotas Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre Jūrų laivų registravimo taisyklių nustatyta tvarka, jeigu jį pagal laivo nuomos be įgulos sutartį (*bareboat charter*) išsinuomoja Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje įregistruotas juridinis asmuo.

3. Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre gali būti registruojami nebaigti statyti jūrų laivai, jeigu:

1) Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka yra parengtas ir suderintas statomo laivo projektas;

2) sudaryta laivo statybos rangos sutartis;

3) atlikta ne mažiau kaip 20 procentų laivo korpuso statybos darbų.

4. Jūrų laivų registravimo taisyklės tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

9 straipsnis. Laivo nacionalinė priklausomybė

Laivas, įregistruotas Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre ir plaukiojantis su Lietuvos valstybės vėliava, turi Lietuvos Respublikos nacionalinę priklausomybę.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

10 straipsnis. Neteko galios nuo 2000 m. spalio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

TREČIASIS SKIRSNIS

LAIVO ĮGULA

11 straipsnis. Laivo įgulos sudėtis

1. (Neteko galios nuo 2000 m. spalio 1 d.)

2 dalies redakcija iki Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos:

2. Laivo įgulą (įskaitant laivo kapitoną ir vyriausiąjį mechaniką) turi sudaryti ne mažiau kaip 75 procentai Lietuvos Respublikos piliečių. Laivo kapitono ir vyriausiojo mechaniko pareigas gali eiti tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

2 dalies redakcija nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos:

2. Laivo įgulą (įskaitant laivo kapitoną ir laivo kapitono vyriausiąjį padėjėją) turi sudaryti ne mažiau kaip du trečdaliai Europos Sąjungos valstybių narių piliečių ar nuolatinių Lietuvos Respublikos gyventojų. Laivo kapitono ir laivo kapitono vyriausiojo padėjėjo pareigas gali eiti tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1255](#), 99.06.22, *Žin.*, 1999, Nr. 60-1951 (99.07.09)

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07), *įsigalioja nuo 2000.10.01*

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

12 straipsnis. Laivo kapitonas

1. Laivo kapitoną skiria ir darbo sutartį su juo sudaro laivo savininkas. Laivo nuomos be įgulos sutarties (*bareboat charter*) atveju laivo kapitoną skiria ir darbo sutartį su juo sudaro laivo nuomininkas.

2. Laivo kapitonas yra laivo valdytojo atstovas laive.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07), *įsigalioja nuo 2000.10.01*

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

13 straipsnis. Laivo kapitono teisės, pareigos ir atsakomybė

1. Laivo kapitonas vadovauja laivui vienvaldiškai. Jam pavaldūs laivo įgulos nariai ir keleiviai. Laivo kapitonas atsako už laivo, laivo įgulos, keleivių ir krovinių saugumą.

2. Laivo kapitonas vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais ir kontroliuoja, kaip jų laikomasi laive. Laivo kapitono nurodymai yra privalomi visiems laive esantiems asmenims.

3. Jeigu laive esančio asmens veiksmai kelia grėsmę laivo arba jame esančių žmonių ir turto saugumui, laivo kapitonas turi teisę uždaryti šį asmenį į atskirą patalpą ir laikyti jį toje patalpoje tol, kol laivas atplauks į Lietuvos Respublikos uostą. Už neteisėtą asmens laisvės atėmimą laivo kapitonas atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

4. Jeigu laivas yra tolimojo plaukiojimo reise ir šiame laive padaroma veika, numatyta Lietuvos Respublikos baudžiamuosiuose įstatymuose, laivo kapitonas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso įstatymais bei kitais teisės aktais, atlieka ikiteisminio tyrimo pareigūno funkcijas.

5. Laivo kapitonas turi teisę sulaikyti asmenį, įtariamą padarius nusikalstamą veiką, kol jis bus perduotas policijos pareigūnui Lietuvos Respublikos uoste. Prireikus kapitonas gali išsiųsti sulaikytąjį asmenį ir ikiteisminio tyrimo medžiagą į Lietuvos Respubliką kitu laivu, kuris plaukia su Lietuvos valstybės vėliava.

6. Jeigu Lietuvos Respublikos uoste esančiame laive padaroma veika, numatyta Lietuvos Respublikos baudžiamuosiuose įstatymuose, laivo kapitonas privalo šią veiką padariusį asmenį perduoti policijai.

7. Laivo kapitonas turi teisę nušalinti nuo darbo (pareigų) bet kurį laivo įgulos narį, jeigu jo veiksmai (aplaidumas) gali pakenkti arba pakenkė laivo saugiai laivybai, sudarė arba gali sudaryti sąlygas padaryti bet kokią žalą laivui, jame esantiems asmenims bei kroviniams.

8. Laivo kapitonas yra krovinių savininko atstovas sudarant sandorius dėl krovinių, taip pat iškilus ginčams, susijusiems su kroviniais, jeigu nėra kitų krovinių savininkų įgaliotų atstovų.

9. Jei laive gimsta vaikas, laivo kapitonas surašo jo gimimo aktą. Tokį aktą, be laivo kapitono, pasirašo du liudytojai, laivo gydytojas arba felčeris, jeigu jie yra laivo įgulos nariai. Apie vaiko gimimą laive įrašoma laivo žurnale. Laivo kapitono surašytas aktas nepakeičia gimimo liudijimo ir turi būti pateikiamas civilinės metrikacijos įstaigai gimimo liudijimui gauti.

10. Laivo kapitonas tvirtina laive esančio asmens surašytą testamentą, priima jį saugoti ir perduoda palikėjo paskutinės nuolatinės gyvenamosios vietos notarų biurui. Jei

palikėjo paskutinė nuolatinė gyvenamoji vieta ar notarų biuras nežinomi, testamentas perduodamas Lietuvos Respublikos notarų rūmams.

11. Jei laive miršta žmogus, laivo kapitonas surašo mirties aktą. Tokį aktą, be laivo kapitono, pasirašo du liudytojai, laivo gydytojas arba felčeris, jeigu jie yra laivo įgulos nariai. Apie žmogaus mirtį laive įrašoma laivo žurnale. Prie mirties akto pridedamas mirusiojo turto ir dokumentų, esančių laive, apyrašas. Laivo kapitonas pasirūpina, kad mirusiojo turtas būtų išsaugotas. Atplaukęs į Lietuvos Respublikos uostą, laivo kapitonas perduoda mirties aktą civilinės metrikacijos įstaigai, o testamentą ir turto apyrašą - notarų biurui. Jei laivas ilgą laiką turi išbūti atviroje jūroje ir lavonas negali būti išsaugotas, laivo kapitonas turi teisę palaidoti mirusįjį jūroje pagal jūrų papročius ir surašyti atitinkamą aktą, taip pat apie tai įrašyti laivo žurnale.

12. Jeigu laivo reiso metu laivo kapitonas mirė arba dėl kitų aplinkybių negali eiti pareigų, jo pareigas laikinai eina vyresnysis kapitono padėjėjas. Prieš laivui išplaukiant į kitą uostą, laivo valdytojas privalo paskirti naują laivo kapitoną.

13. Jeigu laivui gresia neišvengiama žūtis, laivo kapitonas, ėmęsis visų priemonių keleiviams išgelbėti, leidžia laivo įgulai palikti laivą, taip pat pasirūpina, kad būtų išgelbėti laivo, mašinų ir radijo stoties žurnalai, reiso jūrlapiai ir kiti dokumentai. Laivo kapitonas laivą palieka paskutinis.

14. Už šiame įstatyme nurodytų pareigų nevykdymą ar netinkamą jų vykdymą laivo kapitonui taikoma drausminė, administracinė, baudžiamoji, civilinė atsakomybė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-1469](#), 2003-04-03, *Žin.*, 2003, Nr. 38-1714 (2003-04-24)

KETVIRTASIS SKIRSNIS KROVINIŲ VEŽIMO JŪRA SUTARTIS

14 straipsnio redakcija iki 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

14 straipsnis. Krovinių vežimas jūra

1. Krovinio vežimo jūra sutarties sudarymo faktas ir jos turinys patvirtinamas laivo frachtavimo sutartimi (čarteriu), konosamentu ar kitu dokumentu.

2. Šiame skirsnyje nurodytos taisyklės taikomos, jei šalių susitarimu nenustatyta kitaip.

14 straipsnio redakcija nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

14 straipsnis. Krovinių vežimas jūra

1. Krovinių vežimo jūra sutarties sudarymo faktas ir jos turinys patvirtinamas konosamentu ar kitu dokumentu.

2. Kroviniai jūra vežami vadovaujantis 1924 m. tarptautine konvencija dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeista 1968 m. Briuselio protokolu, iš dalies pakeičiančiu Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir iš dalies pakeista Protokolu (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančiu 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę

konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės).

3. Šiame skirsnyje nurodytos taisyklės taikomos, jei šalių sutarimu nenustatyta kitaip.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

15 straipsnio redakcija iki 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

15 straipsnis. Konosamentas

1. Vežėjas krovinių siuntėjui privalo išduoti konosamentą. Konosamentai gali būti vardiniai, orderiniai, pareikštiniai.

2. Krovinių vežimo jūra sutarties sąlygos, neįrašytos į konosamentą, yra privalomos krovinių gavėjui, jeigu konosamente yra nuoroda į dokumentą, kuriame tos sąlygos įrašytos.

15 straipsnio redakcija nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

15 straipsnis. Konosamento išdavimas ir dokumentų pateikimas vežėjui

1. Konosamento išdavimo sąlygas nustato 1924 m. tarptautinė konvencija dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeista 1968 m. Briuselio protokolu, iš dalies pakeičiančiu Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir iš dalies pakeista Protokolu (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančiu 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės).

2. Krovinių vežimo jūra sutarties sąlygos, neįrašytos į konosamentą, yra privalomos krovinių gavėjui, jeigu konosamente yra nuoroda į dokumentą, kuriame tos sąlygos įrašytos.

3. Krovinių siuntėjas turi laiku perduoti vežėjui visus su kroviniiais susijusius dokumentus, kurių reikalauja uosto, muitinės, sanitarijos arba kitos institucijos, ir atsakyti už nuostolius, atsiradusius vežėjui dėl to, kad šie dokumentai buvo perduoti ne laiku, netinkami arba neišsamūs.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

16 straipsnis. Konosamento duomenys

1. Konosamente turi būti įrašomi šie duomenys:

- 1) laivo pavadinimas;
- 2) vežėjas ir jo pagrindinės buveinės adresas;
- 3) krovinių siuntėjas;
- 4) krovinių gavėjas, jeigu jį nurodo krovinių siuntėjas;
- 5) krovinių pakrovimo uostas;
- 6) krovinių paskirties uostas;
- 7) krovinių pristatymo į paskirties uostą data ar vežimo trukmė, jeigu sutarties šalys dėl to susitarė;

8) krovinių pavadinimas, pagrindinės žymės kroviniams identifikuoti, krovinių vienetų skaičius ir krovinių svoris arba jo kiekis, pažymėtas kitokiu būdu, prireikus - nurodymai dėl krovinių pavojingumo, išorinės krovinių būklės;

9) frachtas ir kitos vežėjui priklausančios įmokos arba nurodymas, kad frachtas turi būti sumokėtas pagal vežimo sutartyje nustatytas sąlygas, arba nurodymas, kad visas frachtas sumokėtas;

10) konosamento išdavimo laikas ir vieta;

11) konosamento originalų kiekis, jeigu jų išduodama daugiau negu vienas;

12) laivo kapitono arba kito vežėjo atstovo parašas.

2. Jeigu konosamente nurodyti ne visi šiame straipsnyje minimi duomenys, konosamentas nepraranda juridinės galios, tačiau jis turi atitikti šio įstatymo 2 straipsnyje pateiktame konosamento sąvokos apibrėžime nustatytus požymius.

16 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

17 straipsnis. Atsakomybė už duomenų, pateikiamų įrašyti į konosamentą, tikslumą

1. Duomenys apie krovinius konosamente nurodomi taip, kaip juos pateikė krovinių siuntėjas. Krovinių siuntėjas turi atlyginti vežėjui nuostolius, atsiradusius dėl jo pateiktų duomenų netikslumo. Vežėjo teisė į šių nuostolių atlyginimą neapriboja vežėjo atsakomybės pagal krovinių vežimo jūra sutartį kitam negu krovinių siuntėjas asmeniui.

2. Susitarimas, kuriuo krovinių siuntėjas įsipareigoja atlyginti vežėjui nuostolius, atsiradusius dėl to, kad vežėjas išduos konosamentą be išlygų, neįrašydamas duomenų apie blogą išorinę krovinių būklę, yra negaliojantis bet kuriai trečiajam šaliai, įskaitant krovinių gavėją, kuriam buvo perduotas konosamentas.

17 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

18 straipsnis. Konosamento perdavimas

1. Konosamento turėtojas konosamentą gali perduoti kitam asmeniui laikydamasis šių taisyklių:

1) vardinis konosamentas perduodamas vardiniais perdavimo įrašais arba kitokia forma, nustatyta skoliniam reikalavimui perduoti;

2) orderinis konosamentas perduodamas vardiniais ar blankiniais perdavimo įrašais;

3) pareikštinis konosamentas perduodamas paprastai įteikiant.

2. Krovinių siuntėjas turi laiku perduoti vežėjui visus su kroviniais susijusius dokumentus, kurių reikalauja uosto, muitinės, sanitarijos arba kitos institucijos, ir atsako už nuostolius, atsiradusius vežėjui dėl to, kad šie dokumentai buvo ne laiku perduoti, netinkami arba neišsamūs.

18 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

19 straipsnis. Krovinių ženklimas, informacijos apie pavojingus krovinius pateikimas

1. Krovinių siuntėjas privalo ženklinti krovinius ir pateikti vežėjui būtiną informaciją apie krovinius.

2. Krovinių siuntėjas, perduodamas pavojingus krovinius vežėjui, privalo raštu informuoti vežėją apie krovinių pavojingumą ir apie saugos priemones, kurių būtina imtis vežant krovinius.

3. Jeigu krovinių siuntėjas raštu neinformuoja vežėjo apie krovinių pavojingumą, tai:

1) krovinių siuntėjas atlygina vežėjui nuostolius, atsiradusius dėl pavojingų krovinių;

2) kroviniai, jeigu to reikalauja aplinkybės, bet kada gali būti iškrauti iš laivo, sunaikinti arba kitaip nukenksminti, o krovinių siuntėjui kompensacija už sunaikintus ar nukenksmintus krovinius neišmokama. Frachtas už tokių krovinių vežimą negrąžinamas, o jeigu jis nebuvo sumokėtas, vežėjas turi teisę jį išieškoti.

4. Jeigu vežėjas priėmė krovinius žinodamas apie jų pavojingumą ir jie sukėlė grėsmę laivui arba kitiems kroviniams, vežėjas turi teisę pavojingus krovinius iškrauti iš laivo, sunaikinti ar kitaip nukenksminti ir šių krovinių siuntėjui kompensacijos už sunaikintus ar kitaip nukenksmintus pavojingus krovinius neišmokėti. Pavojingų krovinių siuntėjas šiuo atveju neatlygina vežėjui nuostolių, atsiradusių dėl pavojingų krovinių, išskyrus bendrąją avariją. Vežėjas turi teisę į frachtą, kurio dydis yra proporcingas laivo su pavojingais kroviniais nuplauktam atstumui.

19 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

20 straipsnis. Krovinių įpakavimas

Kroviniai, kuriems reikalingas įpakavimas, apsaugantis juos, vežėjui pateikiami tvarkingoje taroje ir įpakuoti pagal tarptautinius standartus, technines sąlygas ar sąlygas, kurios yra numatytos krovinių vežimo jūra sutartyje.

21 straipsnio redakcija iki 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

21 straipsnis. Laivo pateikimas kroviniams vežti

1. Prieš pateikdamas laivą kroviniams pakrauti, taip pat veždamas krovinius, vežėjas privalo pasirūpinti, kad:

1) laivas būtų tinkamas plaukioti;

2) laivas būtų tinkamai aprūpintas ir sukomplektuota laivo įgula;

3) laivo triumai, refrižeratorių, šaldytuvų bei kitos laivo patalpos, kuriose vežami kroviniai, būtų pritaikyti kroviniams priimti, vežti ir saugoti.

2. Jeigu kroviniai turi būti vežami tam tikru laivu, jie gali būti pakrauti į kitą laivą tik krovinių siuntėjui sutikus, išskyrus krovinių perkrovimą dėl techninio būtinumo, atsiradusio pradėjus krovimo darbus.

21 straipsnio redakcija nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

21 straipsnis. Krovinio perkrovimas į kitą laivą

Jeigu kroviniai turi būti vežami tam tikru laivu, jie gali būti pakrauti į kitą laivą tik krovinų siuntėjui sutikus, išskyrus krovinų perkrovimą dėl techninio būtinumo, atsiradusio pradėjus krovimo darbus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

22 straipsnis. Krovinų sukrovimas laive

1. Kroviniai laive sukraunami laivo kapitono nuožiūra.

2. Krovinų siuntėjas ir vežėjas gali susitarti dėl krovinų sukrovimo laivo denyje. Jeigu vežėjas savo nuožiūra pakrovė krovinus į denį, jis atsako už krovinų praradimą, sugadinimą ar pavėlavimą krovinus pristatyti į paskirties uostą, jei tai atsitiko dėl krovinų vežimo denyje.

23 straipsnis. Frachtas

1. Frachto dydis nustatomas krovinų vežimo jūra sutarties šalių susitarimu. Jeigu tokio susitarimo nebuvo, frachto dydis nustatomas pagal normas, taikomas krovinų pakrovimo į laivą uoste jų pakrovimo į laivą dieną.

2. Vežėjas turi teisę krovinų neišduoti krovinų gavėjui tol, kol nesumokėtas frachtas ar kiti vežėjui priklausantys mokėjimai arba nepateiktos mokėjimo garantijos.

3. Frachtą ir kitus vežėjui priklausančius mokėjimus sumoka krovinų siuntėjas arba frachtuotojas, jeigu krovinų vežimo jūra sutartimi tie mokėjimai nėra perkelti krovinų gavėjui.

4. Jeigu pakrautų krovinų vertė nepadengia frachto ir kitų vežėjo išlaidų, o krovinų siuntėjas nesumokėjo viso frachto prieš laivui išplaukiant iš uosto ir nepateikė mokėjimo garantijų, vežėjas turi teisę nutraukti krovinų vežimo jūra sutartį, iškrauti iš laivo krovinus ir pareikalauti sumokėti jam pusę sutarto frachto, užmokestį už laivo prastovą, jeigu ji buvo, taip pat kitas vežėjo dėl to išleistas sumas.

5. Už vežimo metu ne dėl vežėjo kaltės prarastus ar sužalotus krovinus mokamas visas frachtas. Už krovinus, prarastus dėl laivo avarijos, kito nelaimingo atsitikimo arba laivo prievartinio užgrobimo, frachtas nemokamas, o jeigu buvo sumokėtas, - grąžinamas. Jeigu kroviniai buvo išgelbėti, vežėjas turi teisę į frachtą, kurio dydis proporcingas laivo su kroviniais nuplauktam nuotoliui.

6. Už vežimą krovinų, kurie vežimo metu buvo prarasti ar sugedo dėl natūralių krovinų savybių ar aplinkybių, priklausančių nuo krovinų siuntėjo, mokamas visas frachtas.

24 straipsnis. Krovinų įkeitimas

1. Frachtui ir kitiems mokėjimams, priklausantiems vežėjui už krovinų vežimą jūra pagal sutartį, užtikrinti vežėjas turi teisę reikalauti iš krovinų siuntėjo įkeisti vežimui pateikiamus krovinus.

2. Krovinų įkeitimo sutartis sudaroma ir vykdoma pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso normas.

3. Vežėjas, negavęs jam priklausančių frachto ir kitų mokėjimų pagal krovinų vežimo jūra sutartį, turi teisę parduoti įkeistus krovinus prieš tai raštu įspėjęs krovinų siuntėją arba frachtuotoją ir krovinų gavėją.

4. Jeigu lėšų, gautų pardavus įkeistus krovinus, neužtenka vežėjo reikalavimui visiškai patenkinti, vežėjas turi teisę reikalauti iš krovinų siuntėjo arba frachtuotojo sumokėti trūkstamą sumą.

25 straipsnis. Krovinių vežimo jūra sutarties atsisakymas

1. Kai kroviniams vežti buvo suteiktas visas laivas, krovinių siuntėjas turi teisę atsisakyti krovinių vežimo jūra sutarties sumokėjęs:

1) pusę frachto, užmokestį už laivo prastovą, jeigu ji buvo, taip pat vežėjo išlaidas, susijusias su kroviniais ir neįtrauktas į frachtą, jeigu krovinių siuntėjas atsisako krovinių vežimo jūra sutarties prieš pasibaigiant stalijos arba kontrastalijos laikui arba prieš laivui išplaukiant iš uosto, atsižvelgiant į tai, kuri iš šių dviejų aplinkybių prasidės anksčiau;

2) visą frachtą ir kitas sumas, nurodytas šio straipsnio 1 dalies 1 punkte, jeigu krovinių siuntėjas atsisako krovinių vežimo jūra sutarties, sudarytos vienam laivo reisui po to, kai pasibaigė stalijos arba kontrastalijos laikas arba laivas išplaukė iš uosto;

3) visą frachtą už pirmąjį laivo reisą, kitas sumas, nurodytas šios dalies 1 punkte, ir pusę frachto už kitus reisu, jeigu krovinių siuntėjas atsisakė krovinių vežimo jūra sutarties po to, kai pasibaigė stalijos arba kontrastalijos laikas arba laivas išplaukė iš uosto.

2. Jeigu krovinių siuntėjas krovinių vežimo jūra sutarties atsisako iki laivui išplaukiant iš uosto, vežėjas išduoda jam krovinis neatsižvelgdamas į tai, kad krovinių iškrovimas iš laivo gali laivą uoste sulaikyti ilgiau už nustatytą laivo stovėjimo terminą.

3. Jeigu krovinių siuntėjas krovinių vežimo jūra sutarties atsisako laivo reiso metu, jis turi teisę reikalauti išduoti krovinis tik tame uoste, į kurį laivas turi įplaukti pagal krovinių vežimo jūra sutartį arba į kurį įplaukė dėl būtino reikalo.

4. Jeigu pagal krovinių vežimo jūra sutartį krovinių siuntėjui buvo suteiktas ne visas laivas, tai sutarties galima atsisakyti tik su sąlyga, kad bus sumokėtas visas frachtas, užmokestis už laivo prastovą, jeigu ji buvo, taip pat vežėjo išlaidos, susijusios su kroviniais ir neįtrauktos į frachtą. Krovinių siuntėjo reikalavimu vežėjas privalo išduoti krovinis prieš juos atgabenant į paskirties uostą tik tuo atveju, jeigu dėl to nebus padaryta žalos vežėjui ir kitiems krovinių siuntėjams.

26 straipsnis. Krovinių vežimo jūra sutarties nutraukimas

1. Kiekviena krovinių vežimo jūra sutarties šalis turi teisę nutraukti sutartį neatlygindama antrajai šaliai nuostolių šiais atvejais, atsiradusiais iki laivo išplaukimo iš krovinių išsiuntimo uosto:

1) dėl karo ir kitokių veiksmų, galinčių kelti pavojų laivui ir kroviniams;

2) jeigu krovinių išsiuntimo uostas arba paskirties uostas yra blokuojami;

3) jeigu laivas sulaikomas valstybės institucijų sprendimu dėl priežasčių, nepriklausančių nuo kurios nors krovinių vežimo jūra sutarties šalies;

4) jeigu laivas paimamas naudoti specialioms valstybės reikals;

5) jeigu valdžios institucijos uždraudžia vežtinus krovinis išvežti iš išsiuntimo uosto arba įvežti į paskirties uostą.

2. Kiekviena krovinių vežimo jūra sutarties šalis, atsiradus šio straipsnio 1 dalyje paminėti aplinkybei, gali nutraukti krovinių vežimo jūra sutartį ir laivo reiso metu. Šiuo atveju krovinių siuntėjas sumoka vežėjui frachtą, proporcingą laivo su kroviniais nuplauktam nuotoliui, taip pat vežėjo turėtas su kroviniais susijusias išlaidas.

3. Krovinių vežimo jūra sutartis nutraukiama neatlyginant dėl to sutarties šalims atsiradusių nuostolių, kai:

1) laivas žūva arba yra užgrobtas;

2) laivas pripažįstamas netinkamu plaukiooti;

3) žūva kroviniai, turintys individualių požymių;

4) žūva kroviniai, turintys rūšinių požymių, po to, kai jie pateikti pakrauti į laivą, o siuntėjas vietoj žuvusių krovinių nespėja pateikti kitų krovinių.

4. Krovinių vežimo jūra sutartis dėl 3 dalyje nurodytų aplinkybių gali būti nutraukiama ir laivo reiso metu. Tokiu atveju vežėjui sumokamas frachtas, proporcingas laivo su kroviniais nuplauktam nuotoliui, taip pat vežėjo turėtos su kroviniais susijusios išlaidos.

27 straipsnio redakcija iki 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies

pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

27 straipsnis. Krovinių vežimas

1. Vežėjas privalo krovinį nuvežti į paskirties uostą krovinių vežimo jūra sutartyje numatytu laiku, o jei toks laikas nenumatytas, - per pagrįstai reikalingą laiką.

2. Krovinių vežimo jūra sutarties pažeidimu nelaikomas laivo nukrypimas nuo sutartyje numatyto krovinų vežimo maršruto siekiant gelbėti jūroje žmones, laivą ar krovinis, taip pat kitoks tikslingas laivo nukrypimas nuo maršruto, jeigu tai nėra padaryta dėl neteisingų vežėjo veiksmų.

3. Jeigu kroviniams vežti buvo duotas visas laivas, tačiau dėl valstybės institucijų draudimo, stichinių reiškinių arba kitų nuo vežėjo nepriklausančių priežasčių laivas negali įplaukti į paskirties uostą, vežėjas privalo tuoj pat pranešti apie tai krovinų siuntėjui. Jeigu per pagrįstai reikalingą laiką po to, kai pranešimas buvo išsiųstas, negaunama krovinų siuntėjo nurodymų dėl krovinų iškrovimo uosto, laivo kapitonas turi teisę artimiausiame uoste iškrauti krovinis arba juos vežti į krovinų išsiuntimo uostą, atsižvelgdamas į tai, kas, jo nuomone, yra naudingiau krovinų siuntėjui.

4. Jeigu kroviniams vežti buvo duotas ne visas laivas ir kroviniai dėl priežasčių, nurodytų šio straipsnio 3 dalyje, negali būti nuvežti į paskirties uostą, laivo kapitonas krovinų siuntėjo nurodymu krovinis gali iškrauti kitame uoste. Jeigu per tris paras po to, kai krovinų siuntėjui buvo išsiųstas laivo kapitono pranešimas apie susidariusias aplinkybes, negautas nurodymas dėl krovinų iškrovimo uosto, tai laivo kapitonas turi teisę iškrauti krovinis artimiausiame uoste, apie tai pranešęs krovinų siuntėjui. Laivo kapitonas turi teisę taip pat pasielgti ir tuomet, kai krovinio siuntėjo nurodymo negalima įvykdyti dėl žalos, kuri būtų padaryta kitų laive esančių krovinų savininkams.

5. Krovinų siuntėjas privalo atlyginti vežėjui visas išlaidas, susijusias su laukimu jo nurodymo dėl krovinų iškrovimo uosto, taip pat visas kitas su kroviniais susijusias išlaidas ir sumokėti frachtą, proporcingą laivo su kroviniais nuplauktam nuotoliui.

27 straipsnio redakcija nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

27 straipsnis. Krovinių vežimo ypatumai

1. (Neteko galios).

3. (Neteko galios).

4. Jeigu kroviniams vežti buvo duotas ne visas laivas ir kroviniai dėl priežasčių, nurodytų šio straipsnio 3 dalyje, negali būti nuvežti į paskirties uostą, laivo kapitonas krovinų siuntėjo nurodymu krovinis gali iškrauti kitame uoste. Jeigu per tris paras po to, kai krovinų siuntėjui buvo išsiųstas laivo kapitono pranešimas apie susidariusias aplinkybes, negautas nurodymas dėl krovinų iškrovimo uosto, tai laivo kapitonas turi teisę iškrauti krovinis artimiausiame uoste, apie tai pranešęs krovinų siuntėjui. Laivo kapitonas turi teisę taip pat pasielgti ir tuomet, kai krovinio siuntėjo nurodymo negalima įvykdyti dėl žalos, kuri būtų padaryta kitų laive esančių krovinų savininkams.

5. Krovinų siuntėjas privalo atlyginti vežėjui visas išlaidas, susijusias su laukimu jo nurodymo dėl krovinų iškrovimo uosto, taip pat visas kitas su kroviniais susijusias išlaidas ir sumokėti frachtą, proporcingą laivo su kroviniais nuplauktam nuotoliui.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

28 straipsnis. Krovinių išdavimas

1. Kroviniai išduodami paskirties uoste:

1) pagal vardinį konosamentą - krovinių gavėjui, nurodytam konosamente, arba asmeniui, kuriam konosamentas buvo perduotas pagal vardinį perdavimo įrašą ar kitokia forma, laikantis taisyklių, nustatytų skoliniam reikalavimui perduoti;

2) pagal orderinį konosamentą - krovinių siuntėjui arba gavėjui, atsižvelgiant į tai, ar konosamentas surašytas "siuntėjo įsakymu" ar "gavėjo įsakymu", o esant konosamente perdavimo įrašams, - asmeniui, nurodytam paskutiniame perdavimo įrašė;

3) pagal pareikštinį konosamentą - konosamento pateikėjui.

2. Prieš išduodant krovinius, krovinių gavėjas ar vežėjas turi teisę reikalauti patikrinti krovinius. Su tokiu krovinių patikrinimu susijusias išlaidas apmoka šio tikrinimo reikalavęs asmuo.

28 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

29 straipsnis. Krovinių pateikimas saugoti

1. Jeigu kroviniams vežti buvo duotas ne visas laivas, o paskirties uoste krovinių gavėjas krovinių neatsiėmė arba jų atsisakė, vežėjas turi teisę, pranešęs apie tai krovinių siuntėjui, krovinius atiduoti saugoti krovinių siuntėjo lėšomis ir rizika į uosto sandėlį arba kitą patikimą vietą.

2. Jeigu kroviniams vežti buvo duotas visas laivas ir krovinių gavėjas neatvyko arba atsisakė priimti krovinius, laivo kapitonas tuojau pat apie tai privalo pranešti krovinių siuntėjui. Pasibaigus laivo iškrovimo terminams, jei per tą laiką nebuvo gautas kitoks krovinių siuntėjo nurodymas, laivo kapitonas krovinius iškrauna iš laivo ir atiduoda juos saugoti krovinių siuntėjo lėšomis ir rizika į uosto sandėlį arba kitą patikimą vietą. Laikas, kurį vežėjas sugaišo, kol kroviniai buvo iškrauti ir atiduoti saugoti, laikomas laivo prastova, už kurią vežėjui atlygina krovinių siuntėjas.

3. Jei nuo laivo atplaukimo į uostą per du mėnesius atiduoti saugoti kroviniai neatsiimami, o krovinių siuntėjas nesumoka vežėjui priklausančių mokėjimų, vežėjas turi teisę saugomus krovinius parduoti. Greitai gendantys neatsiimti kroviniai gali būti parduoti ir prieš pasibaigiant nurodytam terminui.

30 straipsnis. Vežėjo atsakomybė už krovinių praradimą, trūkumą, sužalojimą arba pavėluotą pristatymą

1. Vežėjas atsako už krovinių neišsaugojimą (praradimą, trūkumą, sužalojimą), taip pat pavėluotą pristatymą, jeigu aplinkybės, dėl kurių kroviniai buvo neišsaugoti ir (ar) pavėluotai pristatyti, atsirado tada, kai šie kroviniai buvo vežėjo žinioje.

2. Kroviniai yra vežėjo žinioje nuo jų pakrovimo į laivą momento iki jų iškrovimo iš laivo momento.

3. Kroviniai laikomi pavėluotai pristatyti, jei jie nepristatomi į paskirties uostą krovinių vežimo jūra sutartyje numatytu laiku, o jei tokio susitarimo nėra, - per pagrįstai reikalingą laiką kroviniams pristatyti.

4. Vežėjas neatsako už žalą, jei ji atsirado dėl:

1) nenugalimos jėgos;

2) žmonių, laivų ir krovinių gelbėjimo;

3) gaisro, kilusio ne dėl vežėjo kaltės;

4) valstybės institucijų veiksmų ar sprendimų, sukliudžiusių vežėjui laiku pristatyti krovinius;

5) karo veiksmų ir riausių;

6) krovinių siuntėjo arba krovinių gavėjo veiksmų ar aplaidumo;

7) krovinių nematomų defektų, krovinių kilmės ar jų savybių;
8) netinkamos krovinių taros ir įpakavimo;
9) krovinių ženklavimo trūkumų;
10) streikų arba kitų nuo vežėjo nepriklausančių aplinkybių, dėl kurių visiškai ar iš dalies sustojo ar buvo apriboti darbai uoste arba laive.

5. Negalioja susitarimai, neatitinkantys šio straipsnio 4 dalies taisyklių, išskyrus susitarimus dėl atsakomybės, nuo tada, kai kroviniai priimami, iki jų pakrovimo į laivą ir po krovinių iškrovimo iš laivo, iki jų perdavimo krovinių gavėjui arba saugoti.

6. Vežėjas neatsako už krovinių trūkumą, jeigu:

1) kroviniai buvo vežami atskirose laivo patalpose, konteineriuose ar kituose įrenginiuose, naudojamuose kroviniams vežti, ir nebuvo pažeistos krovinių siuntėjo plombos;

2) kroviniai atvežti nepažeidus įpakavimo arba kroviniams skirtuose įrenginiuose be atidarymo vežimo metu žymių;

3) vežamus krovinius lydėjo krovinių siuntėjo arba gavėjo palydovas;

4) (neteko galios).

7. Už žalą, padarytą vežant krovinius, vežėjas atsako:

1) už prarastus krovinius arba esant jų trūkumui - prarastų arba trūkstamų krovinių vertės dydžiu. Vežėjas taip pat grąžina gautą frachtą, jeigu jis neįeina į prarasto arba trūkstamo krovinio kainą;

2) krovinius sužalojus, - sumos, kuria sumažėjo jų vertė, dydžiu.

8. Prarastų arba sužalotų krovinių vertė nustatoma pagal paskirties uosto kainas, kurios buvo, kai ten atplaukė arba turėjo atplaukti laivas, o jeigu šių kainų negalima nustatyti, - pagal krovinių išsiuntimo uosto kainas, kurios buvo, kai iš uosto išplaukė laivas, pridedant vežimo išlaidas. Iš atlyginimo už prarastus arba sužalotus krovinius atskaitomos sumos, susijusios su krovinių vežimu (frachtas, muitas ir kt.), kurias turėjo sumokėti krovinių savininkas, bet dėl krovinių praradimo, trūkumo arba sužalojimo jų nesumokėjo.

9. Jeigu kroviniai, vežti pagal konosamentą, nebuvo įvertinti ir jų vertė nebuvo įrašyta į konosamentą, atlyginimas už prarastą ar sužalotą krovinio vienetą negali viršyti 700 litų. Susitarimas dėl šios sumos sumažinimo negalioja. Jeigu konosamente nenurodytas krovinių, sukrautų į konteinerį ar kitą įrenginį, naudojamą kroviniams vežti jūra, krovinių vienetų skaičius, laikoma, kad juose yra vienas krovinytis arba vienas krovinio vienetas.

30 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

PENKTASIS SKIRSNIS KELEIVIŲ VEŽIMO JŪRA SUTARTIS

31 straipsnis. Keleivių vežimo jūra sutartis

1. Keleivių vežimas apima laikotarpį nuo keleivio įlipimo į laivą išvykimo uoste iki išlipimo iš laivo paskirties uoste, taip pat laikotarpį, per kurį keleivis vandens keliu nugabenamas nuo kranto į laivą ir atgal, jeigu užmokestis už nugabenimą įtrauktas į bilieto kainą arba jeigu laivą, kuriuo keleivis vežamas nuo kranto į laivą ir atgal, suteikė vežėjas.

2. Vežėjas keleiviui išduoda bilietą, kuris įrodo keleivių vežimo jūra sutarties sudarymo faktą. Bagažo pateikimas vežėjui įrodomas bagažo pateikimo dokumentu.

3. Keleivis negali perduoti teisių, kurias suteikia keleivių vežimo jūra sutartis, trečiajam asmeniui be vežėjo sutikimo.

4. Keleivių ir bagažo vežimo jūra taisyklės tvirtina Susisiekimo ministerija.

5. Šio skirsnio normos taikomos, jei šalių susitarimu nenustatyta kitaip. Toks susitarimas negali apriboti šiame skirsnyje nurodytų keleivio teisių.

32 straipsnis. Laivo pateikimas keleiviams vežti

1. Prieš pateikdamas laivą keleiviams vežti ir veždamas keleivius, vežėjas privalo pasirūpinti, kad:

- 1) laivas būtų tinkamas plaukiooti;
- 2) laivas būtų tinkamai aprūpintas ir sukomplektuota laivo įgula;
- 3) tinkamai sutvarkytos laivo patalpos ir vietos, skirtos keleiviams vežti, juos įlaipinti į laivą ir išlaipinti iš laivo;
- 4) sudarytas atvykusių į laivą keleivių sąrašas ir įrašyti duomenys apie juos į keleivių registrą. Keleivių registras tvarkomas pagal Keleivių ir bagažo vežimo jūra taisykles.

2. Vežėjas turi teisę atidėti laivo reisą, pakeisti keleivių vežimo jūra maršrutą, keleivių išlaipinimo iš laivo arba įlaipinimo į laivą vietą, jeigu tokie veiksmai būtini dėl stichinės nelaimės padarinių, nepalankių sanitarinių ir epideminių sąlygų išvykimo ar atvykimo uoste ar kelyje bei dėl kitų pavojų ir įvykių, nepriklausančių nuo vežėjo ir trukdančių laikytis keleivių vežimo jūra sutarties.

33 straipsnis. Keleivių vežimo jūra sutarties nutraukimas keleivio iniciatyva

1. Keleivis prieš reisą turi teisę bet kuriuo metu, o reisui prasidėjus, - bet kuriame uoste, į kurį laivas įplauks, nutraukti keleivių vežimo jūra sutartį.

2. Keleivis, pranešęs vežėjui apie keleivių vežimo jūra sutarties nutraukimą, turi teisę atgauti jo sumokėtą užmokestį už važiavimą ir bagažo vežimą Keleivių ir bagažo vežimo jūra taisyklių nustatyta tvarka.

3. Jeigu keleivis nutraukia keleivių vežimo jūra sutartį ne vėliau termino, nurodyto Keleivių ir bagažo jūra vežimo taisyklėse, arba neatvyksta į laivą dėl ligos, arba prieš išplaukiant laivui nutraukia sutartį dėl priežasčių, priklausančių nuo vežėjo, jam grąžinamas visas jo sumokėtas užmokestis už važiavimą ir bagažo vežimą.

34 straipsnis. Keleivių vežimo jūra sutarties nutraukimas vežėjo iniciatyva

1. Vežėjas turi teisę nutraukti keleivių vežimo jūra sutartį:

- 1) dėl karo ir kitokių veiksmų, galinčių kelti pavojų laivui ir keleiviams;
- 2) jei laivo išvykimo uostas arba paskirties uostas yra blokuojami;
- 3) jei laivas sulaikomas valstybės institucijų sprendimu dėl priežasčių, nepriklausančių nuo kurios nors keleivių vežimo jūra sutarties šalies;
- 4) jei laivas paimamas specialioms valstybės reikálams;
- 5) jei laivas žūva arba yra užgrobtas;
- 6) jei laivas pripažįstamas netinkamu plaukiooti.

2. Jeigu vežėjas nutraukia keleivių vežimo jūra sutartį iki laivo išplaukimo iš išvykimo uosto, jis privalo sugrąžinti keleiviui užmokestį už keleivio ir bagažo vežimą jūra, o jeigu keleivių vežimo jūra sutartis nutraukiama tarpiniame uoste, keleiviui sugrąžinama užmokesčio už vežimą jūra dalis, proporcinga nenuplauktam iki paskirties uosto nuotoliui.

3. Šiame straipsnyje numatytais atvejais vežėjas, nutraukęs keleivių vežimo jūra sutartį, keleivio reikalavimu privalo jį savo lėšomis nugabenti į išvykimo uostą.

35 straipsnis. Vežėjo atsakomybė už keleivio gyvybės atėmimą arba jo sveikatos sužalojimą, bagažo praradimą, trūkumą arba sužalojimą

1. Vežėjas už keleivio gyvybės atėmimą arba jo sveikatos sužalojimą atsako pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą.

2. Jeigu Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys nustato kitokias vežėjo atsakomybės už keleivio gyvybės atėmimą arba jo sveikatos sužalojimą sąlygas, tvarką ir ribas, vadovaujamosi šiomis sutartimis.

3. Vežėjas atsako už priimto vežti bagažo praradimą, trūkumą ir sužalojimą, taip pat už pavėlavimą jį atvežti, jeigu neįrodo, kad dėl to nėra vežėjo kaltės. Už rankinio bagažo praradimą, trūkumą arba sužalojimą vežėjas atsako tik tuo atveju, jeigu keleivis įrodo, kad

rankinio bagažo praradimas, trūkumas arba sužalojimas yra vežėjo tyčios arba neatsargumo rezultatas. Bagažas, neatsiimtas per tris mėnesius nuo laivo atplaukimo į paskirties uostą dienos, gali būti parduotas Keleivių ir bagažo vežimo jūra taisyklių nustatyta tvarka.

4. Vežėjas atsako:

1) už priimto vežti įvertinto bagažo praradimą, trūkumą arba sužalojimą - pareikštosios bagažo vertės dydžiu. Jeigu vežėjas įrodo, kad tikroji bagažo vertė yra mažesnė už pareikštąją vertę, - tikrosios jo vertės dydžiu;

2) už priimto vežti neįvertinto bagažo praradimą, trūkumą arba sužalojimą, už rankinio bagažo praradimą, trūkumą arba sužalojimą - prarasto, trūkstamo ar sužaloto bagažo vertės dydžiu, tačiau neviršijant Keleivių ir bagažo vežimo jūra taisyklėse nustatytų ribų;

3) už priimto bagažo pavėluotą pristatymą - bagažo vežimo tarifo numatytu dydžiu.

5. Vežėjas grąžina sumokėtą trūkstamo ar prarasto bagažo vežimo užmokesį. Atlyginimo dydžio apribojimas, numatytas šio straipsnio 4 dalies 2 punkte, netaikomas, jeigu įrodoma, kad nuostolis padarytas dėl vežėjo tyčinių veiksmų ar aplaidumo.

36 straipsnis. Jūrų kruizo sutartis

1. Jūrų kruizo sutartis įforminama kelialapyje arba kitame dokumente, kurį kruizo organizatorius išduoda kruizo dalyviui.

2. Kruizo dalyvis iki kruizo pradžios turi teisę nutraukti sutartį. Kruizo dalyvis, pranešęs kruizo organizatoriui apie jūrų kruizo sutarties nutraukimą, turi teisę gauti visą arba dalį sumokėtos už kruizą sumos sutartyje nustatyta tvarka. Jei kruizo organizatorius negali aprūpinti kruizo dalyvio vieta jūrų kruizo sutartyje nurodytame arba kitame analogišrame laive, kruizo dalyvis turi teisę nutraukti jūrų kruizo sutartį ir gauti visą sumokėtą sumą.

3. Kruizo organizatorius turi teisę nutraukti jūrų kruizo sutartį esant šio įstatymo 34 straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms.

4. Jeigu jūrų kruizo sutartį kruizo organizatorius nutraukia iki laivo išplaukimo iš išvykimo uosto, kruizo dalyviams sugrąžinamos jų sumokėtos sumos. Jeigu jūrų kruizo sutartis kruizo organizatorius nutraukia laivui išplaukus iš išvykimo uosto, kruizo dalyviams sugrąžinamos jų sumokėtos sumos proporcingai nenuplauktam iki paskirties uosto nuotoliui, o kruizo dalyviai kruizo organizatoriaus lėšomis pristatomi į išvykimo uostą.

5. Jeigu dėl nenumatytų ir nuo vežėjo nepriklausančių aplinkybių jūrų kruizo trukmė pailgėja, kruizo organizatorius atlygina dėl to atsiradusius nuostolius, susijusius su kruizo dalyvių aptarnavimu.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

LAIVO FRACHTAVIMAS, LAIVŲ AGENTAVIMAS, LAIVO NUOMA BE ĮGULOS (BAREBOAT CHARTER), LAIVO IŠPERKAMOJI NUOMA

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

37 straipsnis. Laivo frachtavimo sutartis (čarteris)

1. Laivo frachtavimo sąlygas nustato laivo frachtavimo sutartis (čarteris). Gali būti sudaroma terminuota laivo frachtavimo sutartis arba laivo frachtavimo sutartis laivo reisui. Laivo frachtavimo sutartis (čarteris) sudaroma raštu.

2. Laivo frachtavimo sutartyje (čarteryje) turi būti nurodytos sutarties šalys, laivo pavadinimas, frachto dydis, numatomas vežti kroviny. Šalių susitarimu į laivo frachtavimo sutartį (čarterį) gali būti įrašomos ir kitos sąlygos. Laivo frachtavimo sutartį (čarterį) pasirašo laivo valdytojas ir frachtuotojas arba jų atstovai.

3. Pagal laivo frachtavimo sutartį (čarterį) laivo valdytojas frachtuotojui laivą suteikia kartu su įgula. Frachtuotojas laivo kapitonui turi teisę duoti nurodymus dėl laivo naudojimo laivo frachtavimo sutartyje (čarteryje) numatytiems tikslams, tačiau frachtuotojas laivo kapitonui neturi teisės duoti nurodymų dėl tvarkos laive, laivo įgulos komplektavimo, taip pat dėl laivo valdymo.

4. Šiame skirsnyje nurodytos taisyklės taikomos, jei šalių susitarimu nenustatyta kitaip.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

38 straipsnis. Laivo nuomos be įgulos sutartis (*bareboat charter*)

Laivo nuomos be įgulos sutarčiai (*bareboat charter*) *mutatis mutandis* taikomos šio Įstatymo 41–43 straipsnio nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

39 straipsnis. Laivo perdavimas frachtuotojui

1. Laivo valdytojas privalo perduoti laivą frachtuotojui tokios būklės, kad jis tikėtų tikslams, numatytiems sutartyje.

2. Frachtuotojas privalo eksploatuoti laivą pagal laivo frachtavimo sutarties sąlygas.

3. Frachtuotojas turi teisę savo vardu sudaryti vežimo jūra sutartis, išduoti konosamentus ar kitus juos pakeičiančius dokumentus. Frachtuotojas atsako pagal prievoles, atsirandančias pagal jo sudarytas vežimo jūra sutartis ir kitus frachtuotojo pasirašytus dokumentus.

40 straipsnis. Frachtuotojo atsakomybė

1. Frachtuotojo atsakomybė numatoma laivo frachtavimo sutartyje.

2. Frachtuotojas atsako už nuostolius, susijusius su suteikto laivo gelbėjimu, sužalojimu arba žuvimu, jeigu tie nuostoliai atsirado dėl frachtuotojo kaltės, taip pat atsako pagal prievoles, atsirandančias dėl naudojimosi suteiktu laivu.

3. Jeigu suteiktas laivas žūva, frachtas sumokamas už laiką iki laivo žuvimo dienos, o jeigu tos dienos nustatyti negalima, - iki tos dienos, kai buvo gauta paskutinė žinia apie laivo žuvimą.

40⁽¹⁾ straipsnis. Laivų agentavimas

Laivų agentavimas apima šių paslaugų teikimą:

- 1) tarpininkavimą įsigyjant ir perleidžiant laivus;
- 2) tarpininkavimą sudarant frachtavimo sutartį ir frachtavimo sutarties vykdymo priežiūros vykdymą;
- 3) frachto, uosto rinkliavų ir kitų mokesčių bei rinkliavų surinkimą ir mokėjimą;
- 4) muitinės ir krovinio dokumentų tvarkymą ir kitus su tuo susijusius veiksmus;
- 5) laivo atplaukimo į uostą ir išplaukimo iš uosto, taip pat krovos darbų organizavimą;
- 6) laivo aprūpinimo ir aptarnavimo organizavimą uoste.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

41 straipsnis. Laivo išperkamosios nuomos sutarties sudarymas

1. Laivo išperkamosios nuomos sutartis sudaroma raštu. Laivo išperkamosios nuomos sutartyje turi būti nurodyta:

- 1) sutarties šalys;
- 2) sutarties dalykas;
- 3) laivo pavadinimas ir pastatymo data, laivo klasė;
- 4) laivo techniniai ir eksploataciniai duomenys (keliamoji galia, talpa, greitis ir pan.);
- 5) naudojimosi laivu laikas, kuriam pasibaigus, nuosavybės teisė į laivą pereina išperkamosios nuomos gavėjui;
- 6) mokesčio už išperkamąją nuomą dydis ir mokėjimo terminai;
- 7) laivo perdavimo išperkamosios nuomos gavėjui vieta ir laikas;
- 8) sutarties šalių atsakomybė;
- 9) kitos sutarties šalių nustatytos sąlygos.

2. Laivo išperkamosios nuomos gavėjas tampa laivo valdytoju ir komplektuoja laivo įgulą, savo vardu sudaro vežimo jūra sutartis, apmoka visas su laivo eksploatacija susijusias išlaidas, taip pat ir laivo draudimo išlaidas, atsako pagal prievoles, kilusias dėl naudojimosi išsinuomotu laivu.

42 straipsnis. Laivo perdavimas išperkamosios nuomos gavėjui

1. Laivo savininkas privalo perduoti laivą išperkamosios nuomos gavėjui tokios būklės, kad jis tikėtų naudoti tikslams, numatytiems laivo išperkamosios nuomos sutartyje.

2. Laivo savininkas atsako už laivo trūkumus, atsiradusius iki laivo perdavimo išperkamosios nuomos gavėjui momento, jeigu jis nepranešė apie juos išperkamosios nuomos gavėjui perduodamas laivą. Išperkamosios nuomos gavėjas per vienerius metus nuo laivo priėmimo turi teisę reikšti pretenzijas laivo savininkui dėl laivo trūkumų, minimų šioje dalyje.

3. Išperkamosios nuomos gavėjas privalo rūpintis laivo technine būkle, laiku atlikti laivo remontą.

4. Atsitiktinio laivo žuvimo ar jo sugedimo rizika pereina išperkamosios nuomos gavėjui nuo laivo perdavimo jam pagal išperkamosios nuomos sutartį momento.

43 straipsnis. Laivo išperkamosios nuomos sutarties nutraukimas

1. Išperkamosios nuomos gavėjas turi teisę nutraukti laivo išperkamosios nuomos sutartį ir reikalauti atlyginti nuostolius, jeigu:

1) laivo savininkas laivo neperduoda išperkamosios nuomos gavėjui sutartyje numatytu laiku;

2) dėl trūkumų, atsiradusių iki laivo perdavimo išperkamosios nuomos gavėjui, laivas negali būti panaudotas pagal laivo išperkamosios nuomos sutartį.

2. Laivo savininkas turi teisę nutraukti išperkamosios nuomos sutartį ir pareikalauti grąžinti laivą, jeigu:

1) išperkamosios nuomos gavėjas praėjus trimis mėnesiams po mokėjimo termino nesumoka išperkamosios nuomos užmokesčio;

2) tyčia ar dėl neatsargumo blogina laivo būklę;

3) laivu naudojasi ne pagal sutartį ar laivo paskirtį;

4) nevykdo kitų laivo išperkamosios nuomos sutartimi prisiimtų įsipareigojimų.

3. Grąžinant laivą, laivo savininkas turi teisę į nesumokėtą išperkamosios nuomos užmokesčių už naudojimąsi laivu. Išperkamosios nuomos gavėjui grąžinamos laivo pirkimo įmokos.

4. Išperkamosios nuomos gavėjas privalo grąžinti laivą laivo savininkui tokios būklės, kokios jį gavo, atsižvelgiant į normalų laivo susidėvėjimą, arba sutartimi sulgytos būklės. Jeigu laivo būklė pablogėjo, išperkamosios nuomos gavėjas privalo atlyginti laivo savininkui dėl to padarytą žalą.

SEPTINTASIS SKIRSNIS BUKSYRAVIMO JŪRA SUTARTIS

44 straipsnis. Buksyravimo jūra sutarties sudarymas

1. Buksyravimo jūra sutartis gali būti sudaroma raštu arba žodžiu. Susitarimas dėl pavedimo buksyruojančio laivo kapitonui vadovauti buksyravimui gali būti įrodomas tik rašytiniais dokumentais.

2. Kiekviena buksyravimo jūra sutarties šalis privalo iš anksto tinkamai parengti savo laivą ar kitą objektą buksyravimui.

3. Buksyruojančio laivo valdytojas neatsako už laivo trūkumus, jeigu įrodo, kad tokie trūkumai negalėjo būti pastebėti (nematomi trūkumai) iki buksyravimo jūra sutarties sudarymo.

4. Šiame skirsnyje nurodytos taisyklės taikomos, jei šalių susitarimu nenustatyta kitaip.

45 straipsnis. Buksyravimo jūra sutarties šalių atsakomybė

1. Buksyruojančio laivo valdytojas neatsako už žalą, padarytą buksyruojamam laivui ar kitam plaukiojančiam objektui arba juose esančiam turtui dėl to, kad buvo buksyruojama tarp lyčių, jeigu neįrodyta, kad žala padaryta dėl buksyruojančio laivo kaltės.

2. Atsakomybė už buksyruojant padarytą žalą buksyruojamam laivui, kitam plaukiojančiam objektui arba juose esančiam turtui, kai buksyruojančio laivo kapitonas vadovauja buksyruojamam laivui ar kitam plaukiojančiam objektui, jei nėra kitokio šalių susitarimo, tenka buksyruojančio laivo valdytojui, jeigu jis neįrodo, kad jo kaltės nebuvo.

3. Atsakomybė už buksyruojančiam laivui arba jame esančiam turtui buksyruojant padarytą žalą, kai buksyruojamo laivo ar kito plaukiojančio objekto kapitonas vadovauja buksyruojančiam laivui, jei nėra kitokio šalių susitarimo, tenka buksyruojamo laivo ar kito plaukiojančio objekto valdytojui, jeigu jis neįrodo, kad jo kaltės nebuvo.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS BENDROJI AVARIJA

46 straipsnis. Bendrosios avarijos dalijimas

1. Bendroji avarija dalijama proporcingai laivo, frachto ir krovinių vertei. Šiame skirsnyje frachtu taip pat laikomas užmokestis už keleivių ir jų bagažo vežimą. Bendroji avarija dalijama šioje dalyje nustatyta tvarka ir tuo atveju, kai pavojus, pareikalavęs nepaprastųjų išlaidų arba aukojimo, kilo dėl vežimo jūra sutarties dalyvio arba trečiojo asmens kaltės. Tačiau toks dalijimas neatima iš bendrosios avarijos dalyvių teisės išieškoti turėtus nuostolius iš kaltojo asmens.

2. Šio įstatymo 47-50 straipsniai taikomi, jei vežimo jūra sutarties šalių susitarimu nenustatyta kitaip.

47 straipsnis. Nuostoliai ir išlaidos, priskiriamos bendrajai avarijai

Jeigu yra požymiai, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnyje pateiktoje bendrosios avarijos sąvokoje, bendrajai avarijai priskiriama:

1) nuostoliai dėl krovinių arba laivo priklausinių išmetimo už laivo borto, taip pat nuostoliai dėl laivo arba krovinių sužalojimo, dėl vandens prasiskverbimo į triumus per liukus, atidarytus laivo priklausiniams ar kroviniams išmesti, arba kitas šiam tikslui laive padarytas angas;

2) nuostoliai, padaryti laivui arba kroviniams gesinant gaisrą laive, tarp jų nuostoliai, padaryti užtvindžius degantį laivą;

3) nuostoliai, padaryti laivui arba kroviniams sąmoningai užvedant laivą ant seklumos, taip pat nutempiant laivą nuo seklumos;

4) nuostoliai dėl užplaukusio ant seklumos laivo variklių, kitų mašinų arba katilų pažeidimo, padaryto siekiant nutempti laivą nuo seklumos;

5) krovinių, kuro arba aprūpinimo reikmenų perkrovimo iš užplaukusio ant seklumos laivo į lichterius ir atgal išlaidos, taip pat išlaidos lichteriams nuomoti;

6) nuostoliai dėl krovinių, kuro arba aprūpinimo reikmenų sužalojimo ar sunaikinimo perkeltiant juos į kitą vietą laive, iškraunant iš laivo, pakraunant ir sudedant juos į laivą, taip pat juos saugant, kai išlaidos šiems darbams atlikti laikomos bendrąja avarija;

7) gelbėjimo darbų, norint apsaugoti nuo pavojaus laivą, frachtą ir krovinį, išlaidos;

8) frachto netekimas dėl krovinių praradimo, kai krovinių praradimas atlyginamas dalijant bendrąją avariją. Šiuo atveju iš frachto išskaitomos išlaidos, kurias būtų padaręs vežėjas norėdamas gauti frachtą, bet jų nepadarė, kadangi kroviniai iš laivo buvo išmesti.

48 straipsnis. Papildomos išlaidos, priskiriamos arba prilyginamos bendrajai avarijai

1. Bendrajai avarijai taip pat priskiriama arba jai prilyginama:

1) išlaidos, kurios susidarė dėl laivo priverstinio įplaukimo į prieglobsčio vietą arba laivo grįžimo į išvykimo uostą dėl nelaimingo atsitikimo, arba kokių nors kitų nepaprastų aplinkybių, dėl kurių prirėkė priverstinai įplaukti arba grįžti į laivo išvykimo uostą saugios laivybos tikslais;

2) išlaidos, susijusios su laivo, vežančio pradinį krovinius arba jų dalį, išplaukimu iš laivo prieglobsčio vietos arba iš laivo išvykimo uosto, į kurį laivas buvo priverstas grįžti;

3) krovinių, kuro arba aprūpinimo reikmenų perkėlimo laive arba iškrovimo iš laivo į joplaukimo uoste arba prieglobsčio vietoje išlaidos, jeigu tos išlaidos padarytos saugiai laivybai užtikrinti arba pataisyti laivo sužalojimams, atsiradusiems dėl nelaimingo atsitikimo arba kitų nepaprastų aplinkybių, dėl kurių laivą reikėjo remontuoti, kad būtų galima saugiai plaukti toliau;

4) krovinių saugojimo išlaidos, krovinių, kuro ir aprūpinimo reikmenų, kurie buvo iškrauti iš laivo dėl aplinkybių, išvardytų šios dalies 3 punkte, sukrovimas į laivą ar perkėlimas į kitą vietą laive. Jeigu laivas pripažintas netinkamu plaukinti arba jeigu laivas nutraukė pradėtą reisą, krovinių saugojimo išlaidos, atsiradusios iki laivo pripažinimo netinkamu plaukinti dienos arba iki laivo pradėto reiso nutraukimo dienos, arba iki laivo iškrovimo darbų pabaigimo dienos, prilyginamos bendrajai avarijai;

5) laivo įgulos darbo užmokesčio ir aprūpinimo maistu bei apranga, kuru ir kitais reikmenimis išlaidos, atsiradusios dėl to, kad reisas buvo pratęstas laivui įplaukus į prieglobsčio vietą arba grįžus į išplaukimo uostą dėl aplinkybių, nurodytų šios dalies 1 ir 3 punktuose. Jeigu laivas pripažintas netinkamu plaukinti arba jeigu laivas nutraukė pradėtą reisą, nurodytos išlaidos, atsiradusios iki laivo pripažinimo netinkamu plaukinti dienos arba iki laivo pradėto reiso nutraukimo dienos, arba iki laivo iškrovimo darbų pabaigimo dienos, prilyginamos bendrajai avarijai;

6) laivo įgulos darbo užmokesčio ir jos išlaikymo išlaidos, atsiradusios dėl to, kad laivas buvo sulaikytas saugiai laivybai užtikrinti arba dėl nelaimingo atsitikimo, arba kitos nepaprastos aplinkybės, arba dėl to, kad reikėjo pašalinti tokių aplinkybių padarytus laivo pažeidimus, jeigu laivo remontas buvo būtinas norint garantuoti laivo pradėto reiso tęsimo saugumą. Išlaidos kurui, aprūpinimo reikmenims ir uosto išlaidos, atsiradusios per laivo sulaikymo laiką, apmokamos dalijant bendrąją avariją, išskyrus laivo remonto, kuris nepriskirtas bendrajai avarijai, išlaidas;

7) šios dalies 1-6 punktuose numatytos išlaidos, kurių prireikė, kad laivas iš prieglobsčio vietos galėtų perplaukti į kitą vietą, jeigu atlikti laivo remonto prieglobsčio vietoje nebuvo galima, taip pat tokio perplaukimo išlaidos, tarp jų laivo buksyravimo ir laikino remonto išlaidos;

8) pakrovimo, užplaukimo ar prieglobsčio vietoje dėl saugios laivybos atlikto laivo laikino remonto išlaidos, taip pat laivo laikino remonto, kuris atliktas šalinant laivo sužalojimus, priskiriamas bendrajai avarijai, išlaidos. Atsitiktinių laivo sužalojimų laikinas pataisymas, kurio prireikė laivo reisui užbaigti, atlyginamas tiek, kiek tuo išvengta išlaidų, kurios būtų buvusios priskirtos bendrajai avarijai, jeigu toks laivo pataisymas nebūtų atliktas;

9) visos nepaprastosios išlaidos, padarytos vietoj kitų išlaidų, kurios būtų priskirtos bendrajai avarijai. Jos atlyginamos tiek, kiek tuo išvengta išlaidų, neatsižvelgiant į tai, kiek dėl tokių pakaitinių išlaidų sutaupė kuris nors bendrosios avarijos dalyvis.

2. Nuostoliai, nepriskiriami bendrajai avarijai, laikomi daline avarija. Tokie nuostoliai nedalijami proporcingai laivo, krovinių ir frachto vertei. Jie tenka tam, kas juos patyrė, arba tam, kas yra atsakingas už jų padarymą.

49 straipsnis. Nuostoliai ir išlaidos, nepriskiriami bendrajai avarijai

1. Nors ir yra požymiai, nurodyti šio įstatymo 2 straipsnyje pateiktoje bendrosios avarijos sąvokoje, bendrajai avarijai nepriskiriama:

1) už laivo borto išmestų savaime užsidegusių krovinių vertė ir krovinių, kurie laive buvo vežami ne pagal šio įstatymo taisykles ar prekybinės laivybos papročius, vertė;

2) nuostoliai dėl dūmų ar šilumos poveikio gaisro metu;

3) nuostoliai, susidarę nukertant laivo dalių nuolaužas arba laivo dalis, kurios anksčiau buvo nugriautos arba pamestos dėl nelaimingo atsitikimo;

4) krovinių, kuro arba aprūpinimo reikmenų perkėlimo laive arba iškrovimo iš laivo išplaukimo ar įplaukimo uoste arba laivo prieglobsčio vietoje išlaidos, kai laivo pažeidimas nustatytas išvykimo arba įplaukimo uoste, jeigu reiso metu neįvyko jokių nelaimingų atsitikimų arba ypatingų įvykių, susijusių su tokio laivo pažeidimu, taip pat kai tokios išlaidos

padarytos dėl laivo reiso metu pasistūmusio iš vietos krovinio perkėlimo, jeigu toks perkėlimas nebuvo būtinas saugiai laivybai;

5) išlaidos laivo įgulos darbo užmokesčiui, kurui ir aprūpinimo reikmenims pažeisto laivo remonto metu, kai laivo remontas būtinas saugiai pratęsti reisą, o laivo pažeidimas nustatytas laivo išplaukimo arba įplaukimo uoste, jeigu reiso metu neįvyko jokio nelaimingo atsitikimo arba ypatingo įvykio, susijusio su tokiu laivo pažeidimu;

6) visi laivo arba krovinių nuostoliai arba netektys dėl laivo reiso laiko pailgėjimo;

7) specialioji kompensacija, kurią laivo savininkas privalo sumokėti gelbėtojiui pagal 1989 metų Tarptautinės turto gelbėjimo vandenysse konvencijos 14 straipsnį.

2. Nuostoliai dėl to, kad buvo sužaloti ar žuvo daiktai, pakrauti į laivą be laivo valdytojo arba jo agentų žinios, taip pat dėl to, kad buvo sužaloti ir žuvo kroviniai, kurie įteikti vežti neteisingu pavadinimu, nepriskiriami bendrajai avarijai. Tačiau jeigu šis turtas buvo išgelbėtas, jo savininkai daro įnašus bendrosios avarijos tvarka. Savininkai, kurių kroviniai, pateikiant juos vežti, buvo įvertinti mažesne negu tikroji jų vertė, daro bendrosios avarijos įnašus pagal tikrąją krovinių vertę, bet jų nuostoliai atlyginami tik pagal krovinių vertę, pareikštą pateikiant vežti krovinius.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

50 straipsnis. Nuostolių ir išlaidų, atlyginamų bendrosios avarijos dalijimo tvarka, nustatymas

1. Bendrosios avarijos dalijimo tvarka atlyginami nuostoliai, padaryti dėl laivo, jo mašinų arba laivo priklausinių sužalojimo, nustatomi:

1) remontuojant arba keičiant laivo dalis, - remonto darbų ir pakeistų laivo dalių kaina;

2) kitais atvejais - atitinkamai sumažinant laivo vertę dėl minėtų sužalojimų, bet neviršijant pagrįstos remonto kainos.

2. Tais atvejais, kai senosios medžiagos arba laivo dalys pakeičiamos naujomis ne senesniame kaip 15 metų laive, daroma vieno trečdaliao laivo remonto kainos, priskirtos bendrajai avarijai, nuolaida "už naują vietoj seno". Jeigu įvyksta tikrasis arba visiškas konstrukcinis laivo žuvimas, suma, priklausanti kaip bendrosios avarijos atlyginimas už laivo sužalojimą, apskaičiuojama remiantis vertinamąja nesužaloto laivo kaina, atskaičius iš jos įprastinę laivo sužalojimų pataisymo kainą, jei tie sužalojimai nepriskiriami bendrajai avarijai, taip pat atskaičius sumas, gautas už parduotą laivą, jei jis parduotas.

3. Atlyginamasis bendrosios avarijos dalijimo tvarka nuostolis, susidaręs dėl paaukotų krovinių sužalojimo arba žuvimo, nustatomas pagal krovinių kainą iškrovimo metu, nurodytą krovinių gavėjo pateiktoje sąskaitoje, o jei tokia sąskaita nebuvo pateikta, - pagal pakrovimo vietos ir dienos kainą. Į krovinio kainą jų iškrovimo metu įeina krovinio draudimo ir frachto išlaidos. Jeigu sužaloti kroviniai parduodami, atlyginamuoju nuostoliu laikomas nesužalotų krovinių vertės ir sumos, kuri gauta pardavus krovinius, skirtumas.

4. Prie išlaidų, atlyginamų bendrosios avarijos dalijimo tvarka (išskyrus įgulos darbo užmokesčių ir aprūpinimą maistu bei aprangą, taip pat laivo reiso metu nepakeistų aprūpinimo reikmenų ir kuro vertę), priskaičiuojami 2 procentai šias išlaidas padariusios krovinio vežimo jūra sutarties šalies naudai.

5. Prie išlaidų ir kitų sumų, atlyginamų bendrosios avarijos dalijimo tvarka, priskaičiuojami 7 metiniai procentai nuo to momento, kai šios išlaidos buvo padarytos, iki tol, kol bus galutinai sudaryta dispaša.

6. Bendrosios avarijos įnašų dydis nustatomas pagal turto vertę, buvusią pasibaigus laivo reisui, išskyrus įnašus dėl krovinių, kurių vertė nustatoma pagal krovinio gavėjo pateiktą sąskaitą, o jei tokia sąskaita nebuvo pateikta, - pagal jo pakrovimo vietos ir dienos krovinio vertę. Į krovinio vertę įeina jo draudimo ir frachto išlaidos, išskaičiuojant krovinio nuostolius ir praradimus, padarytus iki krovinio iškrovimo iš laivo.

51 straipsnis. Dispaša ir dispašeriai

1. Bendrosios avarijos faktą suinteresuotų asmenų pareiškimu konstatuoja ir apskaičiuoja jos dalijimą (sudaro dispašą) dispašeriai, turintys žinių ir patyrimo jūrų teisės srityje.

2. Krovinių vežimo jūra sutarties šalis, reikalaujanti padalyti bendrąją avariją, privalo įrodyti, kad pareikštieji nuostoliai arba išlaidos iš tikrųjų turi būti priskirti bendrajai avarijai.

3. Dispašeris turi teisę pasiūlyti suinteresuotiems asmenims pateikti dokumentus, reikalingus dispašai surašyti. Jeigu suinteresuoti asmenys per dispašerio nustatytą laiką tokių dokumentų nepateikia, dispaša surašoma pagal dispašerio turimą medžiagą. Dispaša negali būti pakeista, jeigu to reikalauja suinteresuoti asmenys, remdamiesi dispašerio prašytais, tačiau nepateiktais dokumentais.

4. Visiems suinteresuotiems asmenims turi būti sudaroma galimybė susipažinti su visa medžiaga, kuria remiantis sudaroma dispaša, ir dispašeris jų reikalavimu ir lėšomis privalo išduoti patvirtintus šios medžiagos nuorašus.

5. Už dispašos sudarymą imama rinkliava, kuri įtraukiama į dispašą ir padalijama visiems suinteresuotiems asmenims proporcingai jų įnašams į bendrąją avariją.

6. (Neteko galios).

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

52 straipsnis. Ginčų, kylančių dėl dispašos sudarymo, nagrinėjimas

1. Klaidas dispašoje, nustatytas po dispašos įregistravimo dispašų registre, ištaiso dispašeris savo ar suinteresuotų asmenų iniciatyva. Nustatytų klaidų ištaisymas įforminamas dispašerio surašomame dispašos priede, kuris registruojamas ta pačia tvarka kaip ir dispašos.

2. Suinteresuoti asmenys gali ginčyti dispašą teismine tvarka per 6 mėnesius nuo dispašos gavimo dienos. Šiuo atveju dispašeriui siunčiamas ieškininio pareiškimo nuorašas.

3. Dispašeris privalo dalyvauti nagrinėjant ginčą dėl dispašos ir duoti paaiškinimus, jeigu to prašo teismas, nagrinėjantis ginčą.

4. Jeigu dispaša neginčijama arba ginčijamą dispašą teismas palieka galioti, pagal ją gali būti išieškoma remiantis notarų vykdomuoju įrašu. Notarų biurui turi būti pateikta dispaša ir dispašerio pažyma, kad dispaša teismo nepanaikinta ir nepakeista.

DEVINTASIS SKIRSNIS

Devintojo skirsnio pavadinimo redakcija iki Jungtinių Tautų Organizacijos Jūrų teisės konvencijos įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

GELBĖJIMAS JŪROJE, LAIVŲ SUSIDŪRIMAS

Devintojo skirsnio pavadinimo redakcija nuo Jungtinių Tautų Organizacijos Jūrų teisės konvencijos įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

GELBĖJIMAS JŪROJE, LAIVŲ SUSIDŪRIMAS, NUOSTOLIŲ, ATSIRADUSIŲ SIEKiant IŠVENGTI POVANDENINIO KABELIO AR VAMZDYNO PAŽEIDIMO, ATLYGINIMAS

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07)

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

53 straipsnis. Neteko galios nuo 2000 m. spalio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07)

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

54 straipsnis. Neteko galios nuo 2000 m. spalio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07)

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

55 straipsnis. Turto gelbėjimas jūroje

Gelbstint turtą jūroje, vadovaujamosi 1989 metų Tarptautinės turto gelbėjimo vandenyse konvencijos normomis.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), *įsigalioja nuo 2000.10.01*

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

56 straipsnis. Neteko galios nuo 2000 m. spalio 1 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), *įsigalioja nuo 2000.10.01*

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

57 straipsnis. Nuostolių dėl laivų susidūrimo atlyginimas

1. Šiame įstatyme nustatyta tvarka atlyginami nuostoliai, atsiradę:

- 1) susidūrus jūrų laivams;
- 2) jūrų laivams susidūrus su vidaus vandenų laivais;
- 3) asmenims, kroviniams ar kitam turtui;
- 4) dėl saugios laivybos reikalavimų pažeidimo, nors ir buvo išvengta laivų susidūrimo.

2. Nuostolius atlygina laivo valdytojas, kurio laivo kapitonas ar kiti įgulos nariai kalti dėl laivų susidūrimo. Nė viena iš laivų susidūrimo šalių nelaikoma kalta iki tol, kol jos kaltė nebus įrodyta įstatymų nustatyta tvarka.

3. Jei laivai susidūrė dėl nenugalimos jėgos, taip pat jeigu negalima nustatyti laivų susidūrimo priežasties, nuostoliai tenka tam, kam jie padaryti.

4. Jei laivų susidūrimas įvyko dėl visų susidūrusių laivų kapitonų ar kitų įgulos narių kaltės, kiekvienos laivų susidūrimo šalies atsakomybė nustatoma proporcingai jų kaltės dydžiui. Jei negalima nustatyti kiekvienos laivų susidūrimo šalies kaltės dydžio, atsakomybė paskirstoma lygiomis dalimis.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytu atveju laivų valdytojai solidariai atsako tretiesiems asmenims už nuostolius dėl žmonių mirties arba jų sveikatos sužalojimo.

6. Laivo valdytojas atsako ir jei laivų susidūrimas įvyko dėl locmano kaltės.

7. Nuostoliai, atsiradę dėl aplinkos užteršimo susidūrus laivams, atlyginami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Įstatymas papildomas 57⁽¹⁾ straipsniu nuo Jungtinių Tautų Organizacijos Jūrų teisės konvencijos įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

57⁽¹⁾ straipsnis. Nuostolių, atsiradusių siekiant išvengti povandeninio kabelio ar vamzdyno pažeidimo, atlyginimas

1. Povandeninio kabelio ar vamzdyno savininkas privalo atlyginti nuostolius, patirtus laivų savininkų, kurie įrodo, jog patyrė nuostolius (prarado inkarą, tinklą ar kitą žvejybos įrangą) siekdami išvengti povandeninio kabelio ar vamzdyno pažeidimo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta prievolė atlyginti nuostolius atsiranda tik tuomet, jei laivo savininkai ėmėsi visų protingų priemonių, kad būtų išvengta nuostolių.

Įstatymas papildytas straipsniu:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

DEŠIMTASIS SKIRSNIS LAIVO VALDYTOJO RIBOTOJI ATSAKOMYBĖ

58 straipsnis. Ribotosios atsakomybės taikymas

1. Laivo valdytojas pagal savo prievolės atsako jam priklausančiu turtu, į kurį pagal Lietuvos Respublikos įstatymus gali būti nukreiptas išieškojimas.

2. Susitarimai dėl šio įstatymo nustatytas laivo valdytojo ribotosios atsakomybės sumažinimo negalioja.

3. Šio įstatymo nustatyta laivo valdytojo ribotoji atsakomybė netaikoma:

1) reikalavimams dėl atlyginimo už gelbėjimą arba sumokėti įnašus bendrosios avarijos dalijimo tvarka;

2) reikalavimams dėl taršos žalos, apibrėžtos 1992 metų Tarptautinėje konvencijoje dėl civilinės atsakomybės už taršos nafta padarytą žalą;

3) reikalavimams dėl laivo įgulos narių ar kitų laivo valdytojo tarnautojų, dirbančių laive pagal darbo sutartį, sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo, taip pat jų įpėdinių ar asmenų, turinčių teisę gauti iš jų išlaikymą;

4) reikalavimams dėl paskendusio turto iškelimo arba pašalinimo;

5) jeigu įrodoma, kad žala padaryta dėl laivo valdytojo veikimo ar neveikimo, padaryto tyčia ar dėl neatsargumo, žinant, kad žala tikriausiai atsiras.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

59 straipsnis. Reikalavimai, kuriems taikoma laivo valdytojo ribotoji atsakomybė

1. Laivo valdytojo ribotoji atsakomybė taikoma reikalavimams, kylantiems dėl:

1) laive esančių asmenų sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo arba dėl žalos, padarytos laive esančiam turtui;

2) su laivo eksploatavimu ar plaukiojimu susijusios žalos sveikatai ar atėmus gyvybę nesantiems laive asmenims arba žalos, padarytos nesančiam laive turtui.

2. Jeigu žalą, nurodytą šio straipsnio 1 dalies 2 punkte, padaro nesantis laive asmuo, laivo valdytojo, atsakingo už to asmens veiksmus ar aplaidumą, atsakomybė gali būti sumažinta, jeigu to asmens veiksmai ar aplaidumas buvo susiję su laivo valdymu ar valdomumu arba su krovinių ar bagažo pakrovimu, vežimu arba iškrovimu, arba su keleivių įlaipinimu ar išlaipinimu.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

60 straipsnis. Laivo valdytojo atsakomybės ribojimas

1. Laivo valdytojo atsakomybė ribojama šiomis sumomis:

1) kai įvykis sudarė pagrindą reikalauti atlyginti žalą, padarytą turtui, - 20 litų už kiekvieną laivo talpumo toną;

2) kai įvykis sudarė pagrindą reikalauti atlyginti žalą, padarytą asmeniui, - 50 litų už kiekvieną laivo talpumo toną;

3) kai įvykis sudarė pagrindą kelti reikalavimus pagal šios dalies 1 ir 2 punktus, - 50 litų už kiekvieną laivo talpumo toną, vieną dalį sumos (30 litų už kiekvieną laivo talpumo toną) skiriant reikalavimams atlyginti žalą, padarytą asmeniui, o kitą dalį sumos (20 litų už kiekvieną laivo talpumo toną) skiriant reikalavimams atlyginti žalą, padarytą turtui.

2. Apskaičiuojant atlygintiną žalą, laivo su mechaniniu varikliu talpumas nustatomas prie grynosios laivo talpos pridėdant laivo mašinų skyriaus talpą, o kitų laivų talpumas - pagal jų grynąją talpą. Laivas iki 300 tonų talpumo laikomas 300 tonų talpumo laivu.

3. Jeigu laivo valdytojas, kurio atsakomybė ribojama, dėl to paties atsitikimo turi teisę į priešpriešinį reikalavimą, atsakomybės apribojimas taikomas tik skirtumui, kuris susidaro įskaičius savitarpio reikalavimų sumas.

61 straipsnis. Laivo valdytojo agento atsakomybė

1. Jeigu reikalavimai atsakyti už prarastus, sužalotus ar pavėluotus pristatyti krovinius pateikti tiesiogiai laivo valdytojo agentui, jis turi teisę pasinaudoti šiame įstatyme numatytais taisyklėmis dėl atleidimo nuo atsakomybės bei atsakomybės apribojimo. Šiuo atveju bendra atsakomybės suma, taikoma laivo valdytojui ir jo agentui, negali viršyti šio įstatymo nustatytų atsakomybės ribų.

2. Laivo valdytojo agentas neturi teisės į atsakomybės apribojimą, jeigu įrodyta, kad žala padaryta dėl agento tyčinių veiksmų arba aplaidumo.

VIENUOLIKTASIS SKIRSNIS PRIVILEGIJUOTI REIKALAVIMAI

62 straipsnis. Privilegiuotų reikalavimų tenkinimo eiliškumas

1. Privilegiuoti reikalavimai - su prekybine laivyba susiję reikalavimai, tenkinami šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Pirmiausia turi būti patenkinami įkaitu užtikrinti reikalavimai. Kiti reikalavimai tenkinami tokiu eiliškumu:

1) laivo valdytojo darbuotojų reikalavimai, susiję su darbo santykiais, reikalavimai atlyginti žalą už suluošinimą ar kitokį sveikatos sužalojimą, taip pat gyvybės atėmimą bei reikalavimai atlyginti žalą, atsiradusią dėl keleivio sveikatos sužalojimo arba gyvybės atėmimo;

2) uosto rinkliavų mokėjimo reikalavimai;

3) reikalavimai atlyginti už išgelbėjimą jūroje ir sumokėti bendrosios avarijos įmokas;

4) reikalavimai atlyginti nuostolius, kurie atsirado dėl laivų susidūrimo ar kitokios avarijos jūroje, dėl uosto įrenginių, kito uoste esančio turto, taip pat signalinių navigacijos priemonių sugadinimo;

5) reikalavimai, kilę iš veiksmų, kuriuos atliko laivo kapitonas šio įstatymo jam suteiktų teisių pagrindu, siekdamas išsaugoti laivą ar tęsti reisą;

6) reikalavimai atlyginti nuostolius dėl krovinių arba bagažo praradimo ar sužalojimo;

7) reikalavimai sumokėti frachtą ir kitas įmokas, priklausančias už vežimą jūra.

3. Reikalavimai sumokėti už uoste suteiktas paslaugas prilyginami atitinkamai šeštosios arba septintosios eilės reikalavimams atsižvelgiant į tai, iš kokio turto jie patenkinami.

4. Reikalavimai, nurodyti 1 dalyje tenkinami eilės tvarka, proporcingai bendrųjų reikalavimų dydžiui.

5. Reikalavimai, atsiradę dėl laivo paskutinio reiso, tenkinami pirmiau už tokius pat reikalavimus, atsiradusius dėl laivo ankstesnių reisų. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyti reikalavimai, atsiradę dėl kelių laivo reisų, prilyginami tokiems pat reikalavimams, atsiradusiems dėl laivo paskutinio reiso.

63 straipsnis. Turtas ir piniginės lėšos, iš kurių tenkinami privilegiuoti reikalavimai

1. Šio įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 1-6 punktuose nurodyti reikalavimai turi būti tenkinami pirmiausia iš:

1) laivo vertės;

2) frachto ir užmokesčio už keleivių bei jų bagažo vežimą, priklausančių už laivo reisą, kurio metu atsirado reikalavimų pagrindas;

3) bendrosios avarijos įnašų, priklausančių laivo valdytojui už bendrąją avariją ištikusį laivą;

4) atlyginimo, priklausančio laivo valdytojui dėl frachto netekimo, taip pat už laivui padarytus ir dar nepataisytus sužalojimus;

5) atlyginimo, priklausančio laivo valdytojui už išgelbėjimą iki laivo reiso pabaigos, atskaičius sumas, kurias laivo valdytojas turi sumokėti įgulos nariams ir kitiems asmenims, dalyvavusiems gelbėjant.

2. Šio įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 2, 3, 5 ir 7 punktuose nurodyti reikalavimai turi būti tenkinami pirmiausia iš:

1) krovinių gavėjui neatiduotų krovinių vertės;

2) atlyginimo, priklausančio už sužalotus krovinius;

3) bendrosios avarijos įnašų, priklausančių krovinių savininkui.

64 straipsnis. Privilegiuotų reikalavimų ieškininės senaties terminai

1. Teisė į privilegiuotų reikalavimų patenkinimą pasibaigia suėjus vieneriems metams nuo privilegiuoto reikalavimo teisės atsiradimo dienos.

2. Teisė į privilegijuotų reikalavimų, nurodytų šio įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 5 punkte, patenkinimą pasibaigia suėjus 6 mėnesiams nuo reikalavimo teisės atsiradimo dienos.

DVYLIKTASIS SKIRSNIS JŪRINIAI PROTESTAI

65 straipsnis. Jūrinio protesto aktas

1. Jeigu laivui plaukiojant jūroje arba stovint uoste įvyko įvykis, kuris gali būti pagrindu pareikšti laivo valdytojui turtinius reikalavimus, laivo kapitonas, norėdamas užtikrinti įrodymus laivo valdytojo teisėms ir teisėtiems interesams ginti, pasirūpina, kad nustatyta tvarka būtų surašytas jūrinio protesto aktas.

2. Jūrinio protesto akte turi būti aprašytos įvykio aplinkybės ir priemonės, kurių ėmėsi laivo kapitonas jam patikėtam turtui apsaugoti.

66 straipsnis. Pareiškimo dėl jūrinio protesto akto surašymo pateikimas

1. Pareiškimas dėl jūrinio protesto akto surašymo pateikiamas:

1) Lietuvos uoste - notarui arba kitam pareigūnui, kuriam Lietuvos Respublikos įstatymu yra pavesta atlikti notarinius veiksmus;

2) užsienio valstybės uoste - Lietuvos Respublikos konsului arba kompetentingam užsienio valstybės pareigūnui tos valstybės įstatymų nustatyta tvarka.

2. Lietuvos uoste pareiškimas dėl jūrinio protesto akto surašymo pateikiamas per 24 valandas nuo laivo atplaukimo į uostą. Jeigu įvykis, dėl kurio reikia pareikšti jūrinį protestą, įvyko uoste, pareiškimas dėl jūrinio protesto akto surašymo turi būti pateikiamas per 24 valandas nuo įvykio.

3. Jeigu nebuvo galimybių pareikšti dėl jūrinio protesto akto surašymo pateikti per nustatytą laiką, terminų praleidimo priežastys turi būti nurodytos jūrinio protesto akte.

4. Jeigu yra pagrindo manyti, kad įvykis padarė žalos laive esantiems kroviniams, pareiškimas dėl jūrinio protesto akto surašymo turi būti pateikiamas prieš atidarant laivo triumus. Iškrauti krovinius iki jūrinio protesto akto surašymo galima, tik jeigu tai būtina dėl krovinių savybių.

67 straipsnis. Laivo žurnalo išrašo pateikimas

Aplinkybėms, išdėstytoms pareiškime dėl jūrinio protesto akto surašymo, patvirtinti laivo kapitonas privalo pateikti notarui arba kitam kompetentingam pareigūnui, į kurį jis kreipėsi dėl jūrinio protesto akto surašymo, laivo kapitono patvirtintą išrašą iš laivo žurnalo ir paprašyti apklausti laivo kapitono nurodytus liudytojus dėl aplinkybių, nurodytų laivo žurnalo išraše, patvirtinimo.

68 straipsnis. Jūrinio protesto akto surašymas

Notaras arba kitas kompetentingas pareigūnas, remdamasis laivo kapitono pareiškimu, laivo žurnalo išrašo duomenimis, taip pat liudytojų apklausa, surašo jūrinio protesto aktą ir jį patvirtina savo parašu ir antspaudu.

TRYLIKTASIS SKIRSNIS PRETENZIJOS IR IEŠKINIAI

69 straipsnis. Aplinkybių, kurios gali būti vežėjo, krovinių siuntėjų, krovinių gavėjų ir keleivių atsakomybės pagrindų, patvirtinimas

1. Aplinkybės, kurios gali būti vežėjo, krovinių siuntėjų, krovinių gavėjų ir keleivių atsakomybės pagrindų, patvirtinamos aktais arba kitais įrodymais. Užsienio valstybių uostuose šios aplinkybės patvirtinamos pagal tose valstybėse galiojančias normas.

2. Aktas surašomas, kad būtų patvirtinta:

1) krovinių ar bagažo pavadinimo, svorio arba krovinių vietų skaičiaus ir duomenų, nurodytų vežimo dokumente, faktiškas neatitikimas;

2) krovinių ar bagažo sužalojimas;

3) krovinių ar bagažo radimas be dokumentų, taip pat dokumentų radimas be krovinių ar bagažo;

4) prarastų krovinių ar bagažo grąžinimas vežėjui.

3. Aktų formas, jų surašymo ir atsisakymo surašyti, taip pat aktų apskundimo tvarką nustato Susisiekimo ministerija.

69 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

70 straipsnis. Pretenzijos

1. Prieš pareiškiant ieškinį, kylantį iš vežimo jūra sutarčių, privaloma pareikšti pretenziją.

2. Pretenzijos gali būti pareiškiamos vežėjui, kuris vežė, o jeigu nebuvo vežta, - vežėjui, kuris pagal sudarytą vežimo jūra sutartį turėjo vežti.

3. Pretenzijos, kylančios dėl bagažo vežimo, gali būti pareikštos vežėjui arba siuntimo ar paskirties uostui pretenzijos pareiškėjo nuožiūra.

70 straipsnio 2 ir 3 dalys netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

4. Pretenzija turi būti pareiškama raštu. Prie pretenzijos pareiškimo turi būti pridedami ją patvirtinantys dokumentai. Prie pretenzijos dėl krovinių praradimo, trūkumo arba sužalojimo, be dokumentų, patvirtinančių teisę pareikšti pretenziją, turi būti pridedamas dokumentas, patvirtinantis vežėjui pristatytų vežtinų krovinių kiekį ir vertę.

5. Pretenzijų, kylančių iš keleivių vežimo jūra sutarties, pareiškimo ir nagrinėjimo tvarką nustato Keleivių ir bagažo vežimo jūra taisyklės.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

71 straipsnis. Teisė pareikšti pretenzijas ir ieškinius

1. Teisę pareikšti pretenzijas ir ieškinius turi:

1) krovinių siuntėjas - kai nepateiktas laivas arba jis pateiktas pavėluotai;

2) krovinių siuntėjas arba gavėjas, pateikdamas konosamentą, - kai už vežimą paimtas per didelis užmokestis;

3) krovinių gavėjas arba siuntėjas, pateikdamas konosamentą, aktą arba kitą dokumentą, surašytą pagal krovinių gavėjo ar siuntėjo uoste galiojančias taisykles, - kai krovinių trūksta arba jie sužaloti;

4) krovinių gavėjas, pateikdamas konosamentą, - kai kroviniai pavėluotai atvežti arba uždelsta juos išduoti;

5) bagažo kvito pateikėjas - kai trūksta arba pavėluotai atgabentas bagažas;

6) akto pateikėjas - jeigu bagažas sužalotas.

2. Akto nebuvimas neatima teisės pareikšti pretenziją, jei įrodoma, kad buvo atsisakyta surašyti aktą ir šis atsisakymas buvo apskustas.

3. Kitiems asmenims perduoti teisę pareikšti pretenzijas ir ieškinius neleidžiama, išskyrus atvejus, kai tokią teisę krovinių siuntėjas perduoda krovinių gavėjui arba atvirkščiai, taip pat, kai krovinių gavėjas arba krovinių siuntėjas tą teisę perduoda ekspedicinei, draudimo

ar kitai organizacijai. Teisės pareikšti pretenziją ir ieškinį perdavimas patvirtinamas atitinkamu įrašu konosamente.

71 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

72 straipsnis. Terminai pretenzijoms pareikšti dėl vežimo kabotažu

1. Pretenzijos, kylančios iš krovinių ar bagažo vežimo kabotažu, gali būti pareiškiamos per 6 mėnesius, o pretenzijos dėl dispačo ar demerėdžo mokėjimo - per 45 dienas. Nurodyti terminai skaičiuojami:

1) pretenzijoms atlyginti žalą dėl krovinių ar bagažo praradimo - praėjus 30 dienų nuo tos dienos, kurią kroviniai ar bagažas turėjo būti išduoti;

2) pretenzijoms atlyginti žalą dėl krovinių ar bagažo trūkumo arba sužalojimo, pretenzijoms dėl pavėlavimo vežti arba uždelsimo išduoti krovinius ar bagažą, pretenzijoms dėl per didelio užmokesčio už vežimą grąžinimo - nuo krovinių ar bagažo išdavimo dienos;

3) pretenzijoms dėl supiltinai, suverstinais arba subertinais vežamų masinių krovinių trūkumų - nuo akto pasirašymo dienos;

4) pretenzijoms dėl baudų sumokėjimo už laivo nepateikimą ar pavėluotą jo pateikimą, taip pat dėl dispačo sumokėjimo - praėjus mėnesiui po to, kai prasidėjo arba turėjo prasidėti vežimas;

5) visais kitais atvejais - nuo įvykio, kuris buvo pagrindas pretenzijai pareikšti, dienos.

2. Vežėjas turi teisę priimti pretenziją nagrinėti pasibaigus jos pareiškimo terminams, jeigu jis pripažįsta, kad pretenzijos pareiškimo terminai praleisti dėl svarbių priežasčių.

72 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

73 straipsnis. Terminai pretenzijoms, pareikštoms dėl vežimo kabotažu, išnagrinėti

Vežėjas pareiškta pretenziją, kylančią iš vežimo kabotažu, privalo išnagrinėti ir pranešti pareiškėjui apie jos patenkinimą arba atmetimą šiais terminais nuo pretenzijos gavimo dienos:

1) per 3 mėnesius, kai pretenzija yra kilusi dėl vežimo jūra;

2) per 45 dienas, kai pretenzija yra kilusi dėl dispačo ar demerėdžo mokėjimo arba baudų mokėjimo už laivo nepateikimą ar pavėluotą jo pateikimą.

73 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

74 straipsnis. Terminai ieškiniams pareikšti dėl vežimo kabotažu

1. Ieškinius, kylančius iš vežimo kabotažu, galima pareikšti per 6 mėnesius nuo dienos, kai atsirado pagrindas pareikšti ieškinį.

2. Jeigu pretenzija, kylanti iš krovinių ar bagažo vežimo kabotažu, atmetama arba atsakymo negaunama per šio įstatymo 73 straipsnyje nustatytus terminus, pareiškėjas gali pareikšti ieškinį per 2 mėnesius nuo dienos, kurią gautas atsakymas arba pasibaigę nustatytas atsakyti terminas.

74 straipsnis netenka galios nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

75 straipsnio redakcija iki 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

75 straipsnis. Terminai pretenzijoms ir ieškiniams pareikšti dėl vežimo tarptautinio susisiekimo reisu

1. Reikalavimams, kylantiems iš krovinių ar bagažo, keleivių vežimo tarptautinio susisiekimo reisu, taikomi ieškininės senaties terminai, nustatyti šio straipsnio 5 ir 6 dalyse.

2. Pretenzijos vežėjui dėl 1 dalyje nurodytų vežimų pateikiamos per pirmuosius 3 ieškininės senaties termino mėnesius.

3. Pretenzijos dėl dispačo ar demeredžo išmokėjimo pareiškiamos per pirmąsias 45 ieškininės senaties termino dienas.

4. Vežėjas pareikštą pretenziją, kylančią iš vežimo tarptautinio susisiekimo reisu, privalo išnagrinėti per 3 mėnesius nuo pretenzijos gavimo dienos ir pranešti pareiškėjui apie jos patenkinimą arba atmetimą.

5. Šioje dalyje nurodytiems reikalavimams taikomas 6 mėnesių ieškininės senaties terminas. Šis terminas skaičiuojamas:

1) reikalavimams, kylantiems iš krovinių ar bagažo vežimo jūra tarptautinio susisiekimo reisu, taip pat reikalavimams dėl dispačo arba demeredžo sumokėjimo - nuo krovinių ar bagažo išdavimo dienos, o jeigu kroviniai ar bagažas nebuvo išduoti, - nuo tos dienos, kurią jie turėjo būti išduoti;

2) reikalavimams, kylantiems iš laivo frachtavimo tam tikram laikui, laivo išperkamosios nuomos ir buksyravimo jūra sutarčių, iš laivo kapitono sudarytų sandorių bei naudojimosi locmanų paslaugomis, - nuo tos dienos, kai atsirado teisė į ieškinį.

6. Šioje dalyje nurodytiems reikalavimams taikomas 2 metų ieškininės senaties terminas. Šis terminas skaičiuojamas:

1) reikalavimams, kylantiems iš keleivių vežimo tarptautinio susisiekimo reisu sutarties: dėl keleivių vežimo – nuo tos dienos, kai keleivis išlipo ar turėjo išlipti iš laivo, o jeigu reikalaujama atlyginti žalą dėl keleivio sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo, – nuo keleivio sužalojimo ar mirties dienos, bet ne ilgiau kaip po 3 metų nuo dienos, kai keleivis paliko laivą;

2) reikalavimams dėl nuostolių, padarytų susidūrus laivams, atlyginimo – nuo laivų susidūrimo dienos;

3) reikalavimams dėl atlyginimo už turto gelbėjimo operacijas – nuo gelbėjimo operacijų užbaigimo dienos.

7. (Neteko galios nuo 2000 m. spalio 1 d.)

8. Reikalavimams, kuriems ieškininės senaties terminai šiame įstatyme nenumatyti, taikomi bendrieji ieškininės senaties terminai, nustatyti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

75 straipsnio redakcija nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai:

75 straipsnis. Terminai pretenzijoms ir ieškiniams pareikšti

1. Reikalavimams, kylantiems iš krovinių ar bagažo, keleivių vežimo, taikomi ieškinio senaties terminai, nustatyti šio straipsnio 6 ir 7 dalyse.

2. Pretenzijos vežėjui dėl keleivių ar bagažo vežimų pareiškiamos per pirmuosius 3 ieškinio senaties termino mėnesius.

3. Pretenzijos dėl krovinių vežimo pareiškiamos prieš perduodant krovinį ar krovinio perdavimo metu. Tais atvejais, kai krovinio trūkumas ar sužalojimas neakivaizdus, – per tris dienas.

4. Pretenzijos dėl dispačo ar demeredžo išmokėjimo pareiškiamos per pirmąsias 45 ieškinio senaties termino dienas.

5. Vežėjas pareikštą pretenziją privalo išnagrinėti per 3 mėnesius nuo pretenzijos gavimo dienos ir pranešti pareiškėjui apie jos patenkinimą arba atmetimą. Pretenzija, kylanti iš vežimo kabotažu, dėl dispačo ar demeredžo arba netesybų mokėjimo už laivo nepateikimą ar pavėluotą pateikimą, privalo būti išnagrinėta per 45 dienas.

6. Šioje dalyje nurodytiems reikalavimams taikomas vienerių metų ieškinio senaties terminas. Šis terminas skaičiuojamas:

1) reikalavimams, kylantiems iš krovinių ar bagažo vežimo jūra, taip pat reikalavimams dėl dispačo arba demeredžo sumokėjimo – nuo krovinių ar bagažo išdavimo dienos, o jeigu kroviniai ar bagažas nebuvo išduoti – nuo tos dienos, kurią jie turėjo būti išduoti;

2) reikalavimams, kylantiems iš laivo frachtavimo tam tikram laikui, laivo išperkamosios nuomos ir buksyravimo jūra sutarčių, iš laivo kapitono sudarytų sandorių bei naudojimosi locmanų paslaugomis, – nuo tos dienos, kai atsirado teisė į ieškinį.

7. Šioje dalyje nurodytiems reikalavimams taikomas 2 metų ieškinio senaties terminas. Šis terminas skaičiuojamas:

1) reikalavimams, kylantiems iš keleivių vežimo sutarties: dėl keleivių vežimo – nuo tos dienos, kurią keleivis išlipo ar turėjo išlipti iš laivo, o jeigu reikalaujama atlyginti žalą dėl keleivio sveikatos sužalojimo ar gyvybės atėmimo, – nuo keleivio sužalojimo ar mirties dienos, bet ne vėliau kaip po 3 metų nuo dienos, kurią keleivis paliko laivą;

2) reikalavimams dėl nuostolių, padarytų susidūrus laivams, atlyginimo – nuo laivų susidūrimo dienos;

3) reikalavimams dėl atlyginimo už turto gelbėjimo operacijas – nuo gelbėjimo operacijų užbaigimo dienos.

8. Šio straipsnio 6 dalyje nustatytas vienerių metų ieškinio senaties terminas reikalavimams, kylantiems iš krovinių vežimo jūra, šalių susitarimu gali būti pratęstas, jeigu šalys taip susitarė po to, kai atsirado pagrindas pareikšti ieškinį.

9. Reikalavimams, kuriems ieškinio senaties terminai šiame įstatyme nenumatyti, taikomas bendrasis ieškinio senaties terminas, nustatytas Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07)

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

76 straipsnis. Ieškininės senaties terminų sustabdymas, nutraukimas ir atnaujinimas

1. Ieškininės senaties terminams, numatytiems šiame įstatyme, taikomos ieškininės senaties termino eigos sustabdymo, nutraukimo ar atnaujinimo taisyklės, nustatytos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse.

2. Jeigu ieškinio sumos apskaičiavimas priklauso nuo dispašos surašymo, ieškininės senaties termino eiga sustabdoma nuo dienos, kurią dispašeris priima nutarimą dėl bendrosios avarijos fakto, iki dienos, kai dispašą gauna suinteresuotas asmuo.

77 straipsnis. Neteko galios nuo 2003 m. liepos 23 d.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

Keturioliktojo skirsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-750](#), 98.05.19, *Žin.*, 1998, Nr. 53-1448 (98.06.10)

KETURIOLIKTASIS SKIRSNIS

LAIVO HIPOTEKA

Skirsnio pavadinimas keistas:

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

78 straipsnis. Laivo įkeitimo tvarka

1. Laivai, įregistruoti Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre, įkeičiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, Lietuvos Respublikos hipotekos bei šio Įstatymo nustatyta tvarka.

2. Jeigu šiame Įstatyme numatytos kitokios normos negu Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse ar Lietuvos Respublikos hipotekos įstatyme, taikomos šio Įstatymo nuostatos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, *Žin.*, 2000, Nr. 75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, *Žin.*, 2000, Nr. 85-2584 (00.10.11)

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, *Žin.*, 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

79 straipsnis. Laivo įkeitimas

1. Laivas įkeičiamas su visa laivo įranga ir priklausiniais, kurie reikalingi jo navigacijai ar kelionei ir yra laive įkeitimo sutarties sudarymo dieną. Įkeičiamo laivo įrenginiai ir priklausiniai turi būti nurodyti hipotekos lakšte, išskyrus tuos, kurie nėra laivo savininko nuosavybė.

2. Laivo hipoteka neapima laive esančio kuro, tepalų bei krovinio, priklausančių laivo savininkui ar kitam asmeniui.

3. Hipotekos lakšte laivo buvimo vieta hipotekos sudarymo momentu gali būti nenurodyta.

80 straipsnis. Laivo hipotekos registravimas

Prašymas įregistruoti, pakeisti ar baigti laivo hipoteką pateikiamas Klaipėdos miesto apylinkės teismo Hipotekos skyriui.

81 straipsnis. Įkeisto laivo išregistravimas

1. Įkeistas laivas negali būti išregistruotas iš Lietuvos Respublikos jūrų laivų registro iki laivo hipotekos baigimo arba iki nebus pateiktas notariškai patvirtintas visų hipotekos kreditorių sutikimas tai padaryti.

2. Jeigu pagal Laivų registravimo taisyklės įkeistas laivas privalo būti išregistruotas iš Lietuvos Respublikos jūrų laivų registro kitais negu laivo pardavimas atvejais, apie tai turi būti pranešta Klaipėdos miesto apylinkės teismo Hipotekos skyriui, kuris apie tai privalo įspėti visus hipotekos kreditorius, kad jie turėtų laiko imtis veiksmų savo interesams apsaugoti. Šioje dalyje nurodytu atveju įkeistas laivas negali būti išregistruotas anksčiau negu

po 3 mėnesių nuo hipotekos kreditorių įspėjimo. Šio reikalavimo galima nepaisyti, jei yra pateiktas notariškai patvirtintas visų hipotekos kreditorių sutikimas tai padaryti anksčiau.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

82 straipsnis. Laikinas laivo vėliavos pakeitimas

1. Leidimas laikinai plaukioti su užsienio valstybės vėliava laivui, įregistruotam Lietuvos Respublikos jūrų laivų registre, negali būti išduotas tol, kol nebaigtos visos hipotekos. Šio reikalavimo galima nepaisyti, jei yra pateiktas notariškai patvirtintas visų hipotekos kreditorių sutikimas tokį leidimą išduoti.

2. Laivas, kurio nuolatinė registracijos vieta yra užsienio valstybėje ir kuriam suteikta teisė laikinai plaukioti su Lietuvos valstybės vėliava, negali būti įkeičiamas Lietuvos Respublikoje. Visi su tokio laivo įkeitimu susiję klausimai sprendžiami pagal laivo nuolatinės registracijos valstybės įstatymus.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07), įsigalioja nuo 2000.10.01

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)

83 straipsnis. Priverstinis įkeisto laivo pardavimas

1. Sprendimas priverstinai parduoti Lietuvos Respublikoje įkeistą laivą priimamas Lietuvos Respublikos hipotekos įstatymo nustatyta tvarka.

2. Priverstinis įkeisto laivo pardavimas išlaisvina jį nuo visų hipotekų ar apsunkinimų tik tuo atveju, jei pardavimo metu įkeistas laivas buvo Lietuvos Respublikos teritorijoje.

PENKIOLIKTASIS SKIRSNIS

DARBO SANTYKIAI LAIVE IR GARANTIJOS JŪRININKAMS

84 straipsnis. Darbo sutarties su jūrininku sudarymas

1. Darbo sutartis su jūrininku sudaroma raštu Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Vienas darbo sutarties egzempliorius įteikiamas jūrininkui, kitas lieka laivo valdytojui. Sutarties kopija įteikiama laivo kapitonui. Kiekvienam jūrininkui Susisiekimo ministerijos nustatyta tvarka išduodama jūrininko knygelė.

2. Laivo valdytojas gali suteikti teisę laivo kapitonui laivo valdytojo vardu pasirašyti darbo sutartis su jūrininkais.

3. Asmenys iki 16 metų dirbti laive nepriimami. Dirbti laive leidžiama asmenims, kurie Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka pripažinti tam tinkami pagal sveikatos būklę.

85 straipsnis. Tinkamų darbo ir poilsio sąlygų jūrininkų reiso metu sudarymas

1. Laivo valdytojas privalo pasirūpinti, kad jūrininkų reiso metu būtų sudarytos tinkamos darbo ir poilsio sąlygos.

2. Laivo kapitonas rūpinasi, kad jūrininkams būtų skiriama maisto ir geriamojo vandens pagal Sveikatos apsaugos ministerijos nustatytą paros racioną ir normas. Jei laivo kapitonas sumažina maisto kiekį laivo reiso metu, jūrininkai turi teisę reikalauti piniginės kompensacijos už maisto normų sumažinimą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

86 straipsnis. Jūrininkų teisės ir pareigos jūrininkų reiso metu

1. Jūrininkų teisės ir pareigos jūrininkų reiso metu numatomos šiame įstatyme, kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose, Susisiekimo ministerijos patvirtintame Tarnybos Lietuvos Respublikos jūrų laivuose statute, darbo sutartyje bei pareiginėse instrukcijose.

2. Jūrininkas turi teisę į darbą ir į poilsį. Darbo laiko ir poilsio laiko ypatumus jūrų transporte nustato Vyriausybė.

3. Laivui stovint uoste ar kitoje saugioje vietoje (nuleidus inkarą), laisvu laiku jūrininkas turi teisę išlipti į krantą, jei jis neprivalo likti laive dėl laivo, krovinio ar esančių laive asmenų saugumo artėjant laivo išplaukimui ar keičiant laivo stovėjimo vietą. Laivo kapitonas jūrininkams gali organizuoti nemokamą susisiekimą valtimi su krantu, jei tai įmanoma padaryti, atsižvelgdamas į išlaidas bei kitas su tuo susijusias aplinkybes.

4. Savo asmeniniam naudojimui jūrininkas gali į laivą atsinešti tiek daiktų, kiek tai neapsunkins laivo ir netaps galimos netvarkos laive priežastimi. Be laivo kapitono leidimo jūrininkas negali atsinešti į laivą prekių. Neleidžiama į laivą atsinešti radioaktyvių, nuodingųjų, stipriai veikiančių ar narkotinių medžiagų. Be laivo kapitono leidimo neleidžiama į laivą atsinešti ginklų ar šaudmenų.

5. Jei kapitonas įtaria, kad į laivą buvo neteisėtai atsinešta daiktų, jis gali organizuoti jūrininko ar kitų laivo patalpų apžiūrą. Suinteresuotas jūrininkas turi teisę dalyvauti apžiūroje.

6. Visus neteisėtai į laivą atsineštus daiktus laivo kapitonas gali areštuoti, liepti iškrauti į krantą arba, jei tai būtina, sunaikinti.

7. Jei dėl laivo avarijos žūva arba sužalojamas jūrininko teisėtai į laivą atsineštas turtas, laivo valdytojas privalo atlyginti jūrininkui padarytą žalą, vadovaudamasis tos pačios rūšies ir kokybės turto kainomis, atsižvelgdamas į žuvusio arba sužaloto turto nusidėvėjimą. Jūrininkams, kaltiems dėl laivo avarijos, turto vertė neatlyginama.

8. Atleisto iš darbo jūrininko laive paliktas turtas saugomas jūrininko lėšomis. Laivo kapitonas kaip galima greičiau privalo organizuoti turto aprašymą. Turto aprašymo teisingumą parašais patvirtina du liudytojai.

9. Jeigu jūrininko turto negalima tinkamai saugoti dėl jo savybių, didelių saugojimo išlaidų ar kitų aplinkybių, jis gali būti parduotas arba sunaikintas. Turtą galima parduoti arba sunaikinti ir tada, jei jūrininkas per 12 mėnesių nesikreipė į laivo valdytoją dėl jam priklausančio turto atgavimo.

10. Jeigu jūrininkui priklausantis turtas laive buvo sugadintas arba dingęs dėl apiplėšimo, gaisro ar kitų laivui padarytų nuostolių, laivo valdytojas privalo išmokėti jūrininkui piniginę kompensaciją.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, *Žin.*, 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

87 straipsnis. Tvarkos laive palaikymas

1. Tvarkos palaikymą laive organizuoja laivo kapitonas.

2. Jūrininkas privalo paklusti laive gaunamiems įsakymams ir laikytis jūrininko pareigas ar darbą reglamentuojančių nuostatų.

3. Jei jūrininkui sutrinkdoma laiku atvykti į laivą, jis apie tai nedelsdamas privalo pranešti laivo kapitonui.

4. Jei laivui kyla pavojus ar laive prasideda jūrininkų maištas, taip pat kitais ypatingais atvejais laivo kapitonas gali imtis visų būtinų ir teisėtų priemonių tvarkai laive užtikrinti. Kiekvienas laivo įgulos narys be specialaus įsakymo privalo padėti palaikyti tvarką laive.

88 straipsnis. Garantijos jūrininkams

1. Jei darbo sutartis su jūrininku baigiasi laivui esant užsienio valstybės uoste, laivo valdytojas atlygina jūrininko išlaidas, susijusias su jo kelione į nuolatinę gyvenamąją vietą. Jei užsienio valstybė, kurios uoste baigiasi darbo sutartis su jūrininku, atsisako priimti jį į šalį arba priima pagal užstatą, kurio jūrininkas negali duoti, jis tęsia darbą laive, kol laivas atplauks į uostą, kuriame jūrininką galima atleisti iš darbo laive.

2. Jei nustatoma, kad jūrininkas serga liga, kuri kelia pavojų kitiems esantiems laive asmenims, laivo kapitonas, jei laive neįmanoma šiam pavojui užkirsti kelio, sergantį jūrininką išlaipina į krantą artimiausiame uoste, į kurį įplaukia laivas.

3. Kai sergantis ar sužalotas jūrininkas paliekamas užsienyje, laivo kapitonas palieka jį Lietuvos Respublikos konsulato priežiūrai, o jei toje vietoje Lietuvos Respublikos konsulato nėra, - užtikrina jam tinkamą priežiūrą bei slaugymą ir praneša artimiausiam

Lietuvos Respublikos konsulatui. Jūrininko prašymu laivo kapitonas perduoda jūrininko pateiktą informaciją jūreivio nurodytam asmeniui.

4. Jei dirbdamas laive jūrininkas susirgo ar buvo sužalotas, laivo valdytojas apmoka visas išlaidas už jūrininko gydymą, priežiūrą ir slaugą.

5. Laivo valdytojas neprivalo apmokėti išlaidų, numatytų šioje dalyje, jei dėl ligos ar sužalojimo jūrininkas apdraustas draudimo organizacijoje.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

Lietuvos Respublikos
1996 m. rugsėjo 12 d.
įstatymo Nr. I-1513
priedas

Įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai

1. 1986 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentas EEB Nr. 4055/86 dėl laisvės teikti paslaugas principo taikymo jūrų transporto paslaugoms tarp valstybių narių bei valstybių narių ir trečiųjų šalių.

2. 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos reglamentas EEB Nr. 3577/92, taikantis laisvės teikti paslaugas jūrų transportui valstybėse narėse principą (jūrų kabotažas).

3. 1999 m. liepos 21 d. Tarybos direktyva Nr. 1999/63/EB dėl susitarimo dėl jūrininkų darbo laiko, sudaryto tarp Europos Bendrijų laivų savininkų asociacijos (ECSA) ir Transporto darbuotojų sąjungų federacijos.

Įstatymas papildytas priedu:

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-750](#), 98.05.19, Žin., 1998, Nr.53-1448 (98.06.10)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO KETURIOLIKTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1255](#), 99.06.22, Žin., 1999, Nr.60-1951 (99.07.09)

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO 2 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1899](#), 00.08.29, Žin., 2000, Nr.75-2266 (00.09.07)

PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 49, 55, 58, 59, 75, 78, 81, 82 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, 10, 53, 54, 56 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS IR DEVINTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Pakeistas įstatymo įsigaliojimas:

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2000 m. spalio 1 d.

Pakeitimai:

1)

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-1963](#), 00.09.26, Žin., 2000, Nr.85-2584 (00.10.11)
PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 49, 55, 58, 59, 75, 78, 81, 82 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, 10, 53, 54, 56 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS IR DEVINTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO ĮSTATYMO 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-595](#), 2001-11-13, Žin., 2001, Nr. 99-3527 (2001-11-28)

PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO 2, 3, 4, 6, 7, 8, 12, 14, 30, 37, 38, 51, 78 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, ŠEŠTOJO IR KETURIOLIKTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Lietuvos Respublikos prekybinės laivybos įstatymo 3 straipsnio 2 dalis įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1469](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1714 (2003-04-24)

PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO 13 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis Įstatymas įsigalioja kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. 89-2741) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (Žin., 2002, Nr. 37-1341), t. y. nuo 2003 m. gegužės 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1680](#), 2003-07-03, Žin., 2003, Nr. 73-3355 (2003-07-23)

PREKYBINĖS LAIVYBOS ĮSTATYMO 1, 2, 3, 4, 8, 11, 14, 15, 21, 27, 70, 75, 85, 86 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO, 16, 17, 18, 19, 28, 30, 69, 71, 72, 73, 74, 77 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS, ŠEŠTOJO IR DEVINTOJO SKIRSNIŲ PAVADINIMŲ PAKEITIMO, ĮSTATYMO PAPILDYMO 40(1) IR 57(1) STRAIPSNIAIS BEI ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

Šio Įstatymo 6 straipsnis įsigalioja nuo Lietuvos Respublikos įstojimo į Europos Sąjungą dienos.

Šio Įstatymo 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27 straipsniai įsigalioja nuo 1924 m. tarptautinės konvencijos dėl teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), 1968 m. Briuselio protokolo, iš dalies pakeičiančio Tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Visbiu taisyklės) ir Protokolo (protokolas dėl SST), iš dalies pakeičiančio 1924 m. rugpjūčio 25 d. tarptautinę konvenciją dėl kai kurių teisės normų, susijusių su konosamentais, suvienodinimo (Hagos taisyklės), iš dalies pakeistą 1968 m. vasario 23 d. protokolu (Visbiu taisyklės), įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

Šio Įstatymo 19 ir 20 straipsniai įsigalioja nuo Jungtinių Tautų Organizacijos Jūrų teisės konvencijos įsigaliojimo Lietuvos Respublikai.

*** Pabaiga ***

Redagavo: Aušrinė Trapinskienė (2003-08-13)

autrap@lrs.lt